

TRANSILVANIA.

Fôia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fôia ese câte 2 côle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu sunt membrii asociatiunei.
Pentru strainatate 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentulu se face numai pe câte 1 anu intregu.
Se abonédia la Comitétulu Asociatiunei in Sibiu, séu prin posta séu prin domnii colectori.

Sumariu: Starea locuitorilor in comitatulu Marmatiei, Urmare din Nr. 15—16 si fine. — Planulu reuniunei romanesci de agricultura. — Reflexiunile Redactiunei la cestiunea reuniunei agronomice. — Fabric'a de chartie mechanica dela Zernesci. Urmare dela Nrii 13—14—15—16. — Procese verbale luate in siedintiele I-ia, si II-a a adunarei generale a XXIV-a a asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, tînute in 17/29 si 18/30 Augustu in Gherl'a. — Procesu verbale alu comitetului Asociatiunei luat in siedinti'a dela 22 Septembrie 1885. — Bibliografia. — Concurse.

Starea locuitorilor in comitatulu Marmatiei.

(Urmare din Nr. 15—16 si fine.)

Intre vrajmasii rutenilor, auctorulu numera cinci. La loculu intâiu elu pune preotimea ruténa, pe care o descrie asia, încátu nóue nu ne vine se o reproducemu aici, dara celu care vrea se o cunósca o póte afla dela pag. 109—112, unde se spunu lucruri fabulóse, de es. cà popii iau pentru ingropaciuni si cununii câte 20—30 fl. Auctorulu lovesce aci si in organizatiunea bisericei gr. catolice, dupa cumu se pare cà o va fi aflatu elu descrisa in vre-unu auctoru dintre cei citati mai in susu. Dar' acésta este o cestiune nu numai de onóre, ci de unu interesu moralu superioru, pe care nu este permis preotimei rutene se o tréca cu vederea; nu e permis nici episcopului si consistoriului seu a fi indiferentu càtra casuri descrise acilea, precumu de es. cà cutare preotu din tinutulu Verhovinei a cerutu dela unu tieranu mai multi florini pentru ingroparea unui pruncu, ér' dupa ce tieranulu au aratatu cà nu are decât unu florinu, l'au batutu si l'au scosu pe pórtá afara, éra pe pruncu l'au ingropatu numai dupa-ce s'a prezentatu la elu unu gendarmu si l'a provocatu in termini categorici, cà in restimpu de 24 de óre se ingrópe nesmintitu pe prunculu mortu, càci de nu, elu va raporta indata la loculu competentu. De altmintrea recunósce si Bergner, cà preotii ruteni n'au venituri fixe si de ajunsu, pentru cà se nu fie siliti a spolia pe poporu.

Dela pag. 112 inainte auctorulu descrie pe jidovii locuitori intre rutenii din partea de susu a Marmatiei, numerându modurile diverse, prin care jidovii sciu se stórca si meduv'a din ósele rutenilor. Usur'a pe care o iau izraelitii dela ruteni este de 30—60%. Inprumuturile se facu pe termini scurti de câte trei luni, dupa care interesele se capitalisédia; celu multu in doi ani ruténulu e ruinatu, i se iau prin executiune vitele, paménturile si càsciór'a sau mai bine colib'a de locuitu, éra

famili'a rutena remâne cersitóre si fugara pe paméntu. In celu mai bunu casu rutenii inpinsi din siesuri si vali fertili totu mai departe in paduri, acolo 'si facu din nou câte o locuintia ticalósa si apoi 'si mai cauta câte ceva de lucru pe la domnii paduriloru.

Alu treilea vrajmasiu alu rutenului ilu afla Bergner in functionari, pe carii ii descrie ér asia, încátu noi nu putem se reproducemu aici, dar cei interesati potu afla calificatiunile acelea dela pag. 115 inainte pàna la 122.

Alu patrulea vrajmasiu alu rutenului este dupa auctoru vinarsulu (rachiulu). Efectele teribili ale acelei beuturi spurcate se descriu in tocma precumu le vedemu si la alte popóra aduse la desperatiune, încátu se nu le mai remàie alta alinare a dureriloru, decâtu a'si inneca supararea in vinarsu.

Alu cincilea vrajmasiu ilu afla auctorulu in mai multe feliuri de bóle si mai alesu in cele sifilitice, care se latiescu intre poporu prin multime de strengari streini veniti din alte parti ale tiei si din Galiti'a. Se afla dupa auctoru si intre ruteni destui ómeni, cari cunoscú tóta marimea calamitatii de care geme si suspina poporulu lor, dar nice unulu din ei nu cutéza se numésca vr'unu mijlocu de scapare, ci li se pare cà si cum unu poporu intregu ar fi condamnatu se suferé tóte relele câte potu se vie preste omu in lumea acést'a.

In capu 6 alu opului seu Bergner se ocupa mai multu de poporulu romanescu din comitatulu Marmatiei. Cunóschemu opiniunile sale comunicate pàna aci despre nefericitii ruteni si despre jidovii din acelu comitatu. Conditunea de viétia a poporului romanescu de acolo inca nu este de pismuitu; cu tóte acestea dupa câte a potutu afla B. despre starea romaniloru luata in comparatiune cu a ruteniloru, apoi romanii stau aprópe in tóte privintiele mai binisioru de càtu rutenii. Au aflatu si Bergner jidovi multi in comunele romanesci, a observatu inse, cà cu tóta multimea jidoviloru poporulu romanescu, dela sate nu este asia de cadiutu si nici asia inglodatu in datorii cà poporulu ruténu din districtulu Verhovinei

Satele romanesci diferu în exteriorulu loru foarte multu de satele ruteniloru. Pre cându satele rutene ni se presenta într'o ticalosie extrema, cele romanesci facu asupra caletoriului o impresiune placuta. Ce e dreptu, casele romaniloru sunt mici, dara cas'a si curtea loru este impresurata cu garduri, dinaintea casei vedi la mai multe locuri stupi si toate arata oresi-care prosperitate. Adevieratu ca câmpurile loru au numai o fertilitate de mijlocu, din cauza că pământulu este lutosu, cuprinde si gipsu si parti constitutive de feru.

Plecându auctorulu din Sighetu către Siugatag, dela unu locu înainte intimpina multe cara incarcate cu sare dela salinele din tinutulu comunelor Siugatag, dupace a trecut riurile Căsașu si Mar'a, dela care crede dinsulu că'si va fi luat comitatulu numele seu, că si cum ar însemna teritoriulu întregu dintre riurile Mar'a si Muresiu; ajunge la comun'a lângă care se afla salinele situate foarte bine, precum si cu exterioru placutu. Dupace viziteza o salina în afundimea sa si afla, că cei mai multi lucratori sunt romani si maghiari, observa că acestora lear fi esitu nune de bețivi, de care elu înse în casulu acest'a nu se prea mira, căci munc'a grea din fundulu salineloru si acelu aeru saratu ce respira lucratorii, produce sete mare.

Dela Siugatagu auctorulu apuca calea către Bai'amare si Bai'a-spie, pe care elu le pune că situate în Transilvani'a; dara acést'a nu face nimicu; ceea ce îi bate lui la ochi e impregiurarea, că esindu dintr'o regiune inpoporata binisioru, apuca prin alt'a, în care pe distanta de 4—5 ore de mersu pedestru abia apare câte unu satuletiu; regiune că uitata de Ddieu cu caracteru selbatecu si insuflatoriu de frica, căci i s'a spusu, că acelea locuri ar fi nesigure din caus'a hotiloru si omoruriloru. Ajunsu la satulu Breb, pe care'lu afla situatu frumosu, i se arata unu mormentu, unde se afla ingropatu unu omu omoritu alaturea drumulu numai în anul trecut, astrucatu totu acolo fără investigatiune ulterioara, pentruca, adaoge Bergner, politiei unguresci nu'i pasa nimicu daca vre-unu român u isi pierde sau isi conserva viétu'a (pag. 249). Totu aci se dà unu testimoniu foarte uritu romaniloru din Saplonti'a, despre cari i s'a spusu că sunt hoti mari. Totu asia spune si despre unu june romanu selbaticu din Siugatag, pe care 'lu prinsesera jandarmii dupa multa ostenela, ér apoi adusu la Sighetu si datu pe mân'a judecatoriului de instructiune a marturisitu, că elu până atunci omorise optu romani, dintre cari pe unii iau tocatu în capu, ér pe alții iau junghiatu. Intrebatu fiindu acestu omu selbaticu că se spuie, cum ia fostu lui cu putintia ca dupa atâtea omoruri comise se scape totusi fără a fi arestatu si pedepsitu, elu respunse că au scapatu asia, că-ci elu platea regulatu comisariului de politie din Sighetu anume Feuerstein pe fie-care anu câte 30 fl. bani de tacere cum se dice în limb'a germăna (Schweiggelder), sau cum dicu romanii, că se'si tie gur'a. Ce e dreptu, că pentru acestu casu constata si B-r, că atât u acelu romanu selbaticu, setosu de sânge fratiescu, câtu si comisariulu Feuerstein si pandurii sei se afla la închisore si dati în mân'a judecatiei;

ar fi înse foarte interesantu a cunoșce si sentintiele date de către tribunalulu asupr'a acelor u ómeni blastemati. Bergner nu se prea mira nici de casuri cum este acest'a, mai alesu dupace au aflatu că politi'a din Sighetu ar' fi un'a din cele mai brutali, éra spre a ilustra acea brutalitate descrie si casulu urmatoriu: Înainte de unu anu directorulu politiei Kovassy se imbetase în una din ospetariile locali, în care s'a întâmplatu se fie si unu altu functionariu. Ambii acestia se luara la cërta; directorulu politiei amerintia pe colegulu seu, că daca nu va tacea din gura, elu are se'lu trimitia în arestu. Dar colegulu seu nu'si tînu gur'a si asia directorulu politiei a si datu ordinu de arestare; éra dupace fû dusu în localulu politiei, D. Kovassy îi trase câteva pumni si palmi peste capu si peste alte parti ale corpului, ér apoi chiamându pe doi panduri porunci se'lu traga josu si se'i mesure 30 lovituri de betie. Dupa acestea functionariulu batutu jumetate mortu fû aruncatu într'unu localu de arestu, în care se tînu vagabundii. Dreptu că directorulu politiei Kovassy a fostu trasu în cercetare disciplinara si suspinsu din deregatori'a sa, dara bietulu functionariu a ramasu batutu si bajocorit u în modulu celu mai infamu.

Amu dorî că de ex: casulu acesta se ni se adevierasca si prin o péna de romanu din Sighetu sau din Siugatag.

De altmîntrelea B-r nu se opresce numai la casulu acesta de selbatacie politienésca, ci la pag. 251 sustîne cu tarie, ca în totu cuprinsulu Ungariei mai domnescu înca multe mijloce de tortura, cum sunt siurubele de policari, prin care se strînge osulu degetului spre a silî pe omu că se marturisesca ceva etc.

Asia de ex. tribunalulu regescu din Teresiopole a condamnatu în anii trecuti pe comisariulu Csanády si pe doi temnitieri la temnitia grea, pentruca acei tirani au pusu pe câteva ómeni betrăni cu piciorele în falanga (ung. kaloda, nemt. Ioch) si iau tînutu cinci minute cu talpile picioreloru către ferbintial'a cuptorului în care ardea focu.

Apele minerali dela Brebu ar merita dupa auctoru se fie cautate mai bine, dar abia se vedu preste véra trei până în patru sute de persóne mai totu jidovi. Pe poporulu romanescu din aceste parti ilu descrie cam asia, că pe femeile afla imbracate bine si frumosu, multu mai curate decâtu pe cele rutene si cam preste asteptarea lui multe frumóse; din contra pe barbati îi afla posomoriti, brutali, selbatici, dar au norocu cu femeile lor u harnice, care cu munc'a lor u imbraca pe barbatu si famili'a întréga, care de comunu e numerosa, căci adeca dupa Bergner romanii se înmultiescu tare. Elu mai observa, că în casele romanesci mai affi si paturi aster-nute, straie si alte tieseturi facute totu de femeile romane. Aci înse Bergner cu privire la geniulu, caracterulu, moral'a si datinile poporului romanescu ne îndrépta la totu ce a scrisu elu despre romani în cartea sa titulata „Siebenbürgen etc“. citata si mai în susu. De aci înainte auctorulu mai trece prin unele sate romanesci, ér' ajungendu la Budu (Budfalva) situatu parte pe unu delu parte mai de vale, observându dóue bisericici se folosesc de ocaziune că se descrie architectur'a bisericiloru de

tenau si a. ~~tenau~~ ~~de la~~ ~~acela~~ ~~ca~~ ~~protestanti~~ mai inainte de a intra in vre-o biserică romană, sau mai exact, in biserică de ritu orientale, elu credea că aceea trebuie se fie gôla de orice obiectu, precumu sunt bisericile lora, dara intrându afla unu numeru de icône sacre, a caroru zugrăvitură inse i se apare că in cele mai multe ar fi o caricatură infricosiată; éra noi de si cu adevărata durere, trebuie se'i damu dreptu in punctulu acest'a.

In biserică dela Budu, dice B., că s'ar conserva unu obiectu in adeveru fabulosu, pe care inse locuitorii îl venerădia că pe unu clenodiu sacru, ér acel'a este o camasia facuta din inele sau zalisióre de otielu, care ar fi fostu proprietate a faimosului banditu Pinteă de inainte cu vre-o 200 de ani. Persône că Balica, Pinteă, Radu si alti mai multi atātu in Transilvani'a, Ungari'a Romani'a cātu si in alte tieri, se numescu in actele publice oficiali: capitani de banditi (talhari); dara in povestile si in cântecele popóreloru acei ómeni sunt cunoscuti si adesea glorificati că facatori de bine ai popóreloru si ca resbunatori ai tiraniei. Unulu din aceia este cunoscutu si sub numele de Pinteă, despre care locuitorii din Marmatia tinu, că elu a fostu nascutu intr'o comuna din Ardélu si că prin nenumeratele sale hotii ar fi adunatu comori mari, pe care le-ar fi ascunsu intr'o pescera din muntele Gutin in Marmati'a, dar ca acea pescera acuma e plina de apa si de aceea comorile lui Pinteă nu se mai potu afla. Mai departe se crede totu despre acestu „capitanu de banditi“, că pe lângă ce a fostu omu cātu unu uriasu si fôrte vitézu, apoi de unde de unde nu, isi căstigase si o camasia de otielu, prin care nu trecea glóntiele; dara intr'o di voindu elu se mérğa la târgulu de tiéra din Baia-Sprie l'au inpuscatu chiar frate-seu, căci pre cându se gatea in pescer'a sa că se plece, pandurii comitatului îl pândea asteptându că se ésa si se'lu prindia; frate-seu inse aflându că pandurii sunt pe acilea si ca Pinteă este in pericolu de a perî cu o mórte din cele mai crunte, l'a inpuscatu elu insusi, éra dupa aceea camasi'a lui de otielu fû adusa la Budu, unde se conserva până in diu'a de astadi in biserică. Se dice că in dilele austriaciloru pe la 1860 si atăt'a, acea camasia a fostu luata si dusa la Budapesta in mu-seu, dara budenii nu se odichnira până nu li s'a datu camasi'a inapoi, de si li s'a cerutu cautiune de 1000 fl. Bergner adauge aici, că parochulu din Budu că barbatu fôrte cuminte a cercatu mai de multe-ori că se induplece pe poporu, se dea afara acea camasia din biserică, inse fara nici unu folosu, pentruca poporul nu vrea se audia de asia ceva, mai alesu că in comun'a Budu inca totu mai traiescu ómeni din famili'a lui Pinteă. Despre calitatea comesiei se dice, că este inpletita din zalisióre duple de drotu, mai alesu la gātu este fôrte tare si póte se cumpanésca până la 30 chilogr. Capulu lui Pinteă avea de coperementu o placa de feru; din care tóte s'ar cunósce, că acelu Pinteă va fi fostu in adeveru unulu din romanii cei mai cumpliti.

Despre biserică din Budu se spune, ca ar fi facuta la anul 1687, carele cade in epoc'a resbóieloru civili dintre Curuti si Lobonti, de unde ne vine a crede,

că si acelu Pinteă, că si Balica si că alti cátiva capitani romani din acele timpuri va fi operatu sau că curuti in partea lui Tökölyi sau ca lobontiu in partea austriaciloru.

In totu casulu d-nii maramurasieni din acele parti aru face lectoriloru placere, cându nu 'si ar pregeta a culege si a descrie traditiunile fabulóse câte au ramasu despre Pinteă in acelea regiuni locuite de romani.

Intre alte singularitati de ale Ungariei, B. mai atinge si imprejurarea cunoscuta la toti betrânii căti se mai afla in viétia, că până in 1848 la tóte satele erau ridicate furci si că pe acelea se vedéu adesea ómeni spendiurati.

Mai la vale B. vorbesce si despre o jidováica facătoare de minuni, care ar locui totu in Budu, unde da cu cartile si alérğa la ea ómenii, jidovi si crestini, inca si proprietarii de mosii că nebunii, că se dea din carti si se le spuie de norocu; si acést'a jidováica face bani frumosi din nebuni'a ómeniloru. Ea invetiase maiestri'a sa in anii pre cându siediuise in temnitia pentru nesce crime.

La alta ocasiune Br. pléca ér din Sighetu in alta regiune la comun'a Farkasrév, unde i s'a spusu că se va interesa de portulu romanescu, pe care îl si descrie pe largu la pag. 259—260, dar că parte caracteristica a portului afla numai catrinti'a, éra mai departe i se paré precum si este in adeveru, că in apropierea orasielor portulu romanescu pierde multu din originalitatea sa prin imprumutari mai totu déun'a stângace din porturile streine. Fiindu di de Dumineca, auctorulu afla că locuitorii romani din aceea comuna barbati si femei ar imbracamente curata si grijita, mai alesu albiturile (comesile) straluce că néu'a. Intre femei nu a vediutu mai nici una urita, ci pe cele mai multe frumóse, pelitia albenétia, peru negru, ochii negrii sau castanii, dinti albi sanetosi asia, încātu dupa Bergner se póte aplica si in aceea parte a romanimei cunoscut'a sententia, că nici unu poporu nu are atâtea femei frumóse câte are poporul românescu*).

*) Câteva pasage din descriutiunea locuitoriloru romani de prin tinutul dela Sighetu se ocupe acilea locu in limb'a originala asia cum le aflamu la pag. 260.

„In den Häusern dieser Rumaenen sieht es recht freundlich aus“ (pe la Farkasrév. Cum îi dicu romanesce?) „Bei unserem Scheiden von Farkasrév stehen unter der Veranda des Wirthshauses auf der einen Seite ein Dutzend Burschen, auf der anderen ein Dutzend Mädchen. Man kann sich nichts Lieblicheres denken als eine Reihe blühender rumaenischer Mädchen. Keine unregelmässigen hässlichen Züge tauchen auf und es ist schwer, die schönste Jungfrau herauszufinden. Alle haben sie schwarzes Haar, dunkle Augen, schöne rothe Wangen und weisse Zähne; sie alle bekräftigen den bekannten Satz, dass kein Volk soviel schöne Weiber zählt wie das rumänische“.

Aici ne aducemu aminte de dicatórea poporului necunoscuta lui Bergner: „Cātu e tiér'a ungurésca, nu'i cá fat'a romanésca. Ne mai vinu in minte totu acilea cele scrise si publicate inainte cu mai bine de ani douedieci de cătra unu altu ethnografu germănu despre barbatii poporului romanescu, că la acestia se vedu in proportiune cele mai multe capete frumóse de forma clasica, si apoi cu cātu mai curatu, mai inteligentu, mai aparatu de patimi, cu atātu mai frumosu si mai simpaticu. Cine nu crede, se intrebe pe necunoscute, femei frumóse si destepte de ale altoru popóra. Si se pare ca femeile sunt competente a judeca despre calitatile barbatiloru. B.

Planulu reuniunei romanesci de agri-cultura.

Barbati de inteligentia superióra a poporului romanescu din monarchi'a austro-ungurésca isi tînusera de a loru datorintia patriotica a trage mai adeseori intru o serie de ani tóta atentiunea publicului cetitoriu mai alesu prin press'a periodica si prin alte publicatiuni poporane asupr'a starei, in care se afla agricultur'a la noi, cum si asupr'a conditiuniloru pe lînga care ar trebui se fie aceea ameliorata. In acelasi timp compatriotii nostrii maghiari si germani, carii dispunu de pressa multu mai bogata si de alte mijlôce fara asemenare mai mari decâtu ale romaniloru, au si trecut dela vorbe la fapte prin infiintare de societati si de scóle agronomice, pe care le-a incuragiatu si guvernulu in fie-care anu prin subventiuni date in bani si in teritoriu de cultivatu.

Acestea impregiurari si fapte au indemnatu in a. 1881 pe càtiva barbati romani, cá se tréca si ei dela discusiuni teoretice la fapte, precumu se va vedea indata dintr'unu raportu pe care'lu reproducemu dupa alte dóue diare romanesci.

Intr'aceea press'a nóstra periodica nu a incetatu a pune si in acesti patru ani din urma diverse cestiuni agronomice in discussiune publica. Chiaru si acestu micu organu alu Associatiunei transilvane a publicatu despre aceeaasi materie, de ex.: in a. 1883 si 1884 vreo optu articlii relativi la agricultur'a vechia si mai nóua, ca se tacemu de studiele botanice publicate totu acilea, cá unele care stau in legatura strinsa si cu economi'a câmpului.

Se póte dice cà terenulu erá si intre romani preparatu binisioru pentru o societate agronomica. Incercarea se si facù, rezultatulu inse fu acela, pe carel'u vedemu in urmatoriulu:

„Raportu alu comitetulu insarcinatu cu infiintarea reuniunei romane de agricultura“.

Ide'a infiintarei unei reuniuni agricole pentru romànii din Transilvani'a si Ungari'a este datorita necesitatii adèncu simtite de a ocroti interesele agriculturii nóstre atátu de inapoiate si a contribui la propasirea economica a tieraniloru, acestu stèlpu alu nationalitatii nóstre. Patrungi de acésta necesitate mai multi dintre barbatii nostri, preocupati de binele si fericirea poporului s'au sfatuitu impreuna, mai intáu in cercuri private, si au primitu indatorirea a starul pentru infiintarea unei reuniuni romane agricole, a carei binefaceri sè se reverse asupr'a tuturor romaniloru din Transilvani'a si Ungari'a.

Cu ocasiunea espositiei romane din 1881, lucru naturalu, ideea infiintarii desuamintitei Reuniuni s'a ventilat din nou si cu intețire. In 3 Sept. anulu amintitu s'a tînutu cea dintâia adunare in casin'a nóstra din Sibiu luându parte numerosi barbati distinsi din Transilvani'a si Ungari'a. Dupa o scurta discussiune adunarea a recunoscutu in unanimitate trebuint'a infiintarii unei

reuniuni agricole si a procedatu la constituirea provisorica, alegèndu de presidentu pe Iosifu Sterc'a Siulutiu si de secretariu pe Demetriu Comsi'a. Membrii presenti s'au declarat, ca facèndu parte din reuniunea de infiintiatu, ér' redactarea definitiva si esoperarea prevederei statuteloru cu clausul'a ministeriala de presentare — s'au incredintiatu unui comitetu de 15 membrii, anume:

Vincentiu Babesiu, Dr. D. P. Barcianu, Aureliu Brote, Eugeniu Brote, Demetriu Comsi'a, Parteniu Cosm'a, I. Florianu, Ioanu Hannia, George Popu, Stefanu Popu, Nicolau Rusanu, Iosifu Sterc'a Siulutiu, Dr. Absolonu Todea, Anani'a Trombitiasiu si Visarionu Romanu.

In siedinti'a din 24 Iunie 1882 comitetulu a procedatu mai intáu la constituire si s'au alesu Iosifu Sterc'a Siulutiu de presedinte, Visarionu Romanu de vice-presedinte si Demetriu Comsi'a de secretariu. Dupa o desbatere mai pe largu s'au statoritu statutele insarcinându-se biroulu cu traducerea loru in limb'a maghiara si apoi cu asternerea la inaltulu ministeriu in scopulu prevederei cu clausula de presentare. In 1 Maiu 1883, statutele s'au prezentatu magistratulni din locu cu rugarea a se substerne inaltului ministeriu.

In siedinti'a din 24 Septembrie 1883 s'a pus in desbatere respunsulu ministerialu de urmatoriulu cuprinsu:

„Proiectulu de statute alu reuniunei romane de agricultura, ce se infiintiedia pe teritoriulu comitatului in Sibiu, substernutu prin universitatea comitatensa din 8 Iunie a. c. sub Nr. 7026 la Domnulu ministru ung. reg. de interne, ér' prin trènsulu transpusu aici pentru competentã rezolvire, ilu retrimitu in 2 esemplare cu acelu mandatu, cá se esoperati in trènsulu urmatórele modificatiuni:

„1. Afându de neaparata trebuintia de consideratiuni economico-administrative, cá teritoriulu reuniunei economice se coincide cu teritoriulu comitatului respectiv, statutele din cestiune numai in acelu casu se voru putea aprobá, de cumva se va enuncia in trènsese, ca sfer'a de activitate a reuniunei se estinde numai asupr'a teritoriului comitatului Sibiu.

„2. Este de a se suscepe in statute hotarirea, cà pe reuniune, fatia de autoritati si de a trei'a persóna, o reprezenta presedintele aceleia.

„3. Tóte decisiunile, cari eventualu s'aru luá in adunarea generala cu privire la modificarea statuteloru, la desfiintarea reuniunei, si in acestu casu la modulu intrebuintiarii averei ei, inainte de esecutare, sunt de a se substerne la acestu ministeriu.

„4. Este de a se suscepe in statute tectstulu intregu alu punctului IX. din suplementulu normativulu ministrului reg. de interne de dto 2 Maiu 1875 Nr. 1508 pres.“

Dupa o mai lunga desbatere, in care se constata neputinti'a realisarii scopului ce se urmaresce prin infiintarea reuniunei intentionate, de cumva activitatea acesteia s'ar margini — conformu indrumarei ministeriale — la unu singuru comitatu, comitetulu a decisu facerea unei reprezentatii bine motivate, in care inaltulu

ministeriu s' se r'oge din nou a concede infintierea reuniunii n'ostre in dimensiunea proiectata; totu odata s'a decisu, c' celelalte dispositii cuprinse in rescriptulu ministerialu, s' se induca intocmai, rem'ân'endu c' statutele astfeliu completate s' se reast'erna inaltu aceluasiu dimpreuna cu representati'a ce s'a compus in tectulu ce urm'edia:

„Statutele reuniunii rom'ane de agricultura“ retrimise prin Inaltulu ministeriu de interne in 25 Augustu a. tr. pe calea universitatii comitatense subscrisului comitetu spre intregire, ne luamu voia a le substerne de nou cu aceea umilita incunoscintiare, c' comitetulu dechiar'andu de ale sale punctele 2, 3 si 4 ale rescriptului, le au introdusu in tectulu statuteloru.

„In ceea ce privesce punctulu primu alu rescriptului, adeca acela, c' teritoriulu reuniunii de agricultura se coincide cu teritoriulu comitatului, si ca aprobarea statuteloru e conditionata dela modificarea: c' sfer'a de activitate a reuniunii s' se estinda numai asupr'a teritoriului comitatului Sibiu — ne luamu voia a ve impartasi urmat'orele:

„Consider'andu, ca ti'er'a n'ost'ra este in prim'a linie ti'era agricola si ca fundamentulu economicu alu statului este agricultur'a, dar in privinti'a productiunei nu stamu inca pe nivoulu celorlalte state europene, toti trebuie se staruimu la desvoltarea agricultur'ei; este deci necesariu, c' de o parte statulu intre marginile datoriei sale se faca totu ce e posibilu in interesulu agricultur'ei si se o provada cu acelea institutiuni si ameliorari, dela cari este conditionata subsistinti'a, é' de alta parte si insasi reuniunea din initiativa privata, se incurageze progresulu economicu cu t'ote mijl'ocele posibile.

„Cele mai puternice mijl'oce ale initiativei private inse sunt reuniunile. Cea mai sigura dovada despre ac'ést'a suntu numer'osele reuniuni infintiate in patri'a n'ost'ra si dintre acestea „Clubulu economiloru“ infintiatu numai in dilele acestea in capitala. Cu t'ote acestea multe avemu de facutu pe acestu terenu. Anume: noi asia scimu, ca reuniunile existente repr'sinta numai interesele proprietariloru mari si de mijlocu, é' proprietatea mica, respective interesele clasei agricole se negliga.

„Condusi de ac'esta convictiune, amu crediutu, ca implinimu un'a din cele mai patriotice datorintie, c'andu amu initiatu infintierea reuniunii romane din cestiune. Nu dubitam de locu, ca de 'orece romaniloru le lipsescu cu totulu reuniunile de soiulu ac'ést'a, vomu fi sprijiniti din partea inaltului guvern intru nisuinti'a n'ost'ra de a suplini ac'esta lipsa ardiet'ore.

„Cu at'ata mai durer'osa ne-a fostu inse surprinderea casiunata prin amintitulu rescriptu ministerialu, de'orece motivulu invocatu in acela, adeca punctulu de vedere alu administratiunei publice, dupa parerea n'ost'ra nu se p'ote lu' in considerare. Uniculu motivu si punctu de vedere p'ote fi insusi scopulu, care se cuprinde in §. 1 alu statuteloru n'ost're, adeca: Staruinti'a spre perfectiunea agricultur'ei in t'ote ramurile sale.

„Avantagele reuniuniloru consista in concentrarea mai multoru puteri spre ajungerea unui scopu, care nu se

p'ote realis' prin puteri singuratic'e. Este evidentu deci, ca cu c'atu sunt mai numer'ose reuniunile, cu at'ata mai usioru se p'ote ajunge insusi scopulu.

„Restrîngerea in punctulu primu alu amintitului rescriptu ministerialu at'atu este de imposibila, inc'atu daca aceea se va sustinea mai departe, intreprinderea intentiunata se va zadarnici. Restrinsa reuniunea n'ost'ra la teritoriulu unui comitatu numai, nici c'andu nu va fi in stare a'si procur' mijl'ocele enumerate in §. 3 alu statuteloru, mijl'oce, cari sunt de neaparata trebuintia spre realisarea grelei si ponder'osei probleme cuprinse in §. 1. alu statuteloru. Cu at'atu mai puçinu va fi in stare comitatulu Sibiuului se corespunda acestei chieamari, de'orece o parte a acestui comitatu fiindu regiune muntu'osa nu se ocupa cu agricultur'a; é' locuitorii lui de nationalitate sas'esca apartinu asia numitei reuniuni: „*Siebenbürgisch-Sächsischer Landwirtschafts-Verein*“.

„E lucru neesplicabilu deci, pentru-ce se nu se permita unei reuniuni a'si c'astig' membrii si din t'nuturile invecinate si a se estinde p'ana unde 'si va afl' elementele, de cari are trebuintia pentru subsistinti'a sa.

„Alt'oru reuniuni anal'oge si anume reuniuni: „*Siebenbürgisch-Sächsischer Landwirtschafts-Verein*“ din locu, „*Erdélyi gazdasági egyesület*“ din Cluju si „*Országos gazdasági egyesület*“ din Budapesta li s'a permisu ac'ést'a.

„Totu de natur'a acestoru reuniuni este reuniunea proiectata de noi, ceea ce altcumu e si garantatu prin §. 26 alu articl. de lege despre egal'a indreptatire a nationalitatiloru. Precumu amintitele reuniuni au scopulu de a propag' si desvolt' sciintiele agricole intre agricultorii maghiari si sasi, asia si scopulu reuniunii n'ost're nu e altulu, dec'atu a produce totu ac'esta la agricultorii romani. Prin urmare reuniunea n'ost'ra este de a se clasifica intre reuniunile scientific'e si astfeliu se deosebesc de cele infintiate din punctu de vedere administrativu spre scopuri economice comitatense.

„Reuniuni agricole comitatense potu esista, precumu in comitatulu Sibiuului, asia si in celelalte comitate, preste cari se va estinde reuniunea proiectata de noi, ba reuniunea n'ost'ra le p'ote numai folosi acelora. Dreptu esemplu servescu in ac'esta privintia reuniunile: „*Országos gazdasági egyesület*“, „*Erdélyi gazdasági egyesület*“ si „*Siebenbürgisch-Sächsischer Landwirtschafts-Verein*“, a caroru sfera de activitate inca se estinde asupr'a mai multoru t'nuturi si comitate.

„Dreptu aceea, alatur'andu statutele in 4 esemplare, ne luamu voia a ruga cu t'ota on'orea pre Inaltulu Ministeriu de interne, c' lu'andu in considerare t'ote ac'estea motive, se binevoiasca a-si modific' hotarirea anterio'ra, si inc'atu privesce sfer'a de activitate a reuniunii proiectate, a intari statutele in tectulu loru originalu“.

Ac'esta representatie insoçita de statutele modificate s'a substernutu cu datulu 15 Fauru 1884 Inaltului ministeriu, care a continuatu a nu resolvi afacerea p'ana la 27 Iuniu a. c. Intraceea resolvirea s'a urgatu parte in scrisu, parte prin mijlocirea domniloru deputati romani dietali.

Durere! tóte indesiertu; càci sub datulu citatu Nr. 2695 inaltu acelasiu a esmisu unu rescriptu de cuprinsulu ce urmédia:

„Universitatea comitatensă prin reprezentatiunea sa din 5 Martiu a. tr. Nr. 2695 a substernutu aici stătuțele infintiatei „Reuniunei romane de agricultura“, cari le retrimisese pentru modificare si întregire, precumu reprezentatiunea fondatorilor, in care se róga cá se modifice dispositiunile ordinatiunei mele din anulu 1883 Nrulu 37018, referitóre la restringerea sferei de activitate a reuniunei la teritoriulu unui comitatu, motivându-si acésta cerere cu aceea, ca in tiéra esista mai multe reuniuni cu teritóre mai mari decâtu unu comitatu.

„Nici Reuniunea regnicolara, nici transilvana de agricultura nu se potu pune in paralela cu reuniunea proiectata, càci pe cându ace-ea isi are de problema reprezentarea intereselor economice din tiér'a întréga, reuniunea transilvana de agricultura isi afla teritoriu largu pentru activitatea sa intru realisarea intereselor economice ale comitatelor ardeleni, cari in multe privintie diferu de celea ale tiei matre. Mai departe ambele reuniuni nu cunoscú nici o diferintia de nationalitate între economii din tiéra, respective din o parte de tiéra, prin urmare nici din acésta cauza nu se potu pune in paralela cu reuniunea proiectata.

„Este adevératu, ca asia numit'a „Reuniune sasésca de agricultura“ din Sibiiu isi estinde activitatea numai asupra teritoriului fostului fundu regiu, dar, de si in multe privintie trebuie sem'i esprimu recunoscint'a mea fatia cu activitatea ei, totusi nu rabda indoiala, ca si dèns'a impedecca multu infintarea reuniunilor separate comitatense, si cu acésta desvoltarea acelei representari de interese economice, carea unica este numai corespundietóre, si in parte chiaru pentru scaderile, ce le amu esperiatu la activitatea acestei reuniuni, imi sustinu dispositiunile cuprinse in ordinatiunea mea din anulu 1883 Nr. 37018“

Acestu rescriptu ministerialu s'a comunicatu in siedint'a tinuta la 11 Augustu a. c.

Considerându, ca adunarea constituantă din 3 Sept. 1881 a insarcinatu pe acestu comitetu cu elaborarea de statute pentru o reuniune agricola, din care se póta face parte romani din tiér'a întréga, comitetulu nu s'a tinutu competentu a se abate dela mandatulu primitu; si fiindca statutele n'au obtinutu aprobarea mai inalta, comitetulu s'a declarat de dissolvatu si a dispusu, ca libelulu in valóre de 866 fl. 4 cr. menitu pentru reuniunea de infintiatu sè se restituie institutului de creditu si de economii „Albin'a“, ér' publiculu se fia informatu pe cale diaristica prin o dare de séma.

Din espunerile precedente resulta, ca comitetulu a satisfacutu insarcinarii primite, întreprindiendu toti pasii necesari in scopulu infintiarei unei reuniuni atâtu de neaparata, durere! fara nici unu resultatu.

Sibiiu, 10 Septembrie 1885.

La insarcinarea comitetului:

Iosifu Sterc'a Siulutiu, m. p. Demetriu Comsi'a, m. p.

Reflexiunile Redactiunei la cestiunea reuniunei agronomice.

Acesta este resultatulu griiei si fatigiei puse de càtra barbatii numiti in actulu de mai susu, pentru infintierea unei reuniuni agronomice din membrii de nationalitate românésca, adeca negativu. Dara acésta lipsa de succesu nu are se supere pe nimeni dintre noi. In epoc'a in care au ajunsu omenimea întréga, anume in Europ'a, poporului romanescu inca 'i stau la dispositiune cali si mijlóce nenumerate de a invetia se'si cultive paméntulu fara nici o asemenare mai bine si cu folosu mai mare decâtu s'a întemplatú acésta pàna acum'a. Cu acésta nu voimu se dicemu, ca asia numit'a cultura primitiva a paméntului, invetiata dela mosi de stramosi ar fi preste totu rea si stricatiósă, càci in mai multe tinuturi si casuri se póte proba si contrariulu, unde poporulu a invetiatu totu din betrani, a cunósce bine natur'a paméntului pe care'lu cultiva, a'lu tracta precum cere acela si a trage din elu folóse, pe care cei cu reformele invetiate din carti si din scóle agronomice nu le sciu scóte si facu fiasco. Are inse sciint'a agronomica moderna o multime mare de avantaje, pe care agricultorii de professiune, totuodata luminati prin teorii realisate in viét'i'a practica, facu fórté bine daca le arata si comunica poporatiunei rurale, adeca sateniloru.

Dara cumu se le comunice, cându saténulu nu scie carte, sau daca si scie ceva, nu pricepe multimea terminilor tehnici introdusi si usitati in scólele agronomice? Nu numai poporulu romanescu, ci tóte popórele rurale sunt conservatíve intru intielesulu strinsu alu cuvéntului; tóte iti respundu ori-cându le provoci la reforme economice: Asia amu apucatu din betrani si nu voimu se ne facemu mai intiepti decâtu ei. Ci daca dta domnule credi cá nu e bine asia, cérca mai àntaiu dta pe spesele dtale, arate-ne cá lucrându altmentrea paméntulu asia cum ati invetiatu dvóstre pe la scóle, vei trage folosu indoitu si intreitu. Dvóstra ne vorbiti de machine agronomice. Noi nu avemu sute si mii cá se cumparamu de acelea; dvóstra aveti bani, cumparati si faceti probe cu ele, cá se vedemu, si apoi póte ca vomu cèrcá si noi.

Ei bine, acésta se întempla in dilele nóstre mai in tóte tierile. Dara cá se ne marginim' numai la tierile locuite de romani, in tóte acestea se aflara si pàna acum fórté multi proprietari mari si mijlocii, cari introducú din anu in anu o multime de reforme in cultivarea paméntului, luându in ajutoriu si machinarii de sisteme diverse, multe bune, altele de nici-unu folosu sau inca neaplicabili in cutare calitate de paméntu. La tóte acestea poporulu din sate cauta mai àntaiu cu mirare si curiositate, se apropie de ele pipaindu-le precumu si-ar pipai boii sau caii. dupa aceea se uita cu ochi ageri cum functionédia machinele, întréba de resultate, 'dara nici cându 'i placu acestea, inca totu nu se decide la nimicu. Se mai tréca unu anu, se vedemu ce voru mai face domnii cu „minunile“ loru inca si in ceealalta parte a hotarului.

In fine doi-trei economi fruntasi din satu se decidu si ei cá se'si cumpere câte unu plugu (aratru) de feru din acelea, la care nu trebuie se injuge câte 6 sau 8 boi sau totu atâti cai, pe cari nu'i are, ci care ambla multu mai usioru. VEDIENDU folosulu, aceiasi economi dupa unu anu sau doi isi mai cumpara si o mica machina de semenatu, pe care apoi o inprumuta si la alti consateni de ai loru.

Éca deci o scóla in adeveru practica, din care póte invetia poporulu ruralu si pre cátu cunóscemu noi unele tinuturi románesci, elu si invetia in adeveru. Mai alesu românii invecinati cu sasii din Ardealu, si cei din Bamatu invecinati cu germanii cunoscuti sub nume de svabi, au inceputu se imitedie in multe privintie si cu succesu fórté buna. Aici in Sibiiu de ex. se afla vre-o trei fabrice de machine agricole, care isi marescu atelierele loru din anu in anu, pentru-cá se póta liferá de ajunsu pentru economii sasi si romani. Numai machine merunte, cumu aratre, semenátóre, grapatóre, sapatóre de cucuruzu, sfarmátóre de grauntie de pre ciocalai, ici co-lea si câte unu trieratoriu, se vendu in câte trei luni de 20 pàna in 30 mii de florini.

Totu asia se intempla in unele comitate feudali, pe unde proprietarii si preotii dau exemplu bunu; acolo poporulu incepe sè se convinga despre folosulu invederatu alu mai multoru reforme in agricultura. Este inse lucru aprópe desperatu in acelea comune rurale, pe unde mosiile domniloru feudali sau sunt cultivate mai reu si decâtu ale sateniloru, sau ca se vedu desolate cu totulu, pline de spini si polomida, care de departe seména cu padurile de arbori tineri. Totu asia trista este privirea preste hotarele si gradinile acelor comunu, preotii carora sunt economi atátu de rei, încátu nici asia numit'a portiune canonica nici câteva pamentiele care'i voru fi remasu dela parinti nu le sciú lucra, éra preotesele in locu de a'si pasce ochii intr'o gradina plina de verdetiuri, de legume si flori frumóse, rosii, galbine, vinete, se preambila duminéc'a si in serbatori pintre brusturi si cucute. Preotii nostrii in calitatea loru de capi ai familiiloru proprie, au marele interesu duplu si triplu de a da exemplu bunu la toti poporenii si poporanele loru in tóte ramurile economiei rurale, inlauntru si in afara.

Intr'aceea defectele care se simtu in respectulu acesta, se voru indreptá successive prin introducerea studiului economiei rurale si alu higieni in seminariile de clerici si in cursurile pedagogice.

In acelasi timpú press'a nóstra periodica multa pugina cáta o avemú, isi va face si de aci inainte datorit'a patriotica in acestu ramu principale alu vietiei poporului. Sute si mii sunt cestiunile agronomice care astépta discussiune cátu se póte mai seriósa, scrisa la intielu si cu caldura, prin press'a nóstra atátu cea politica cátu si ceealalta, dara apoi se si ceru ómeni cu zelu, cari se nu 'si pregete ale comunicá si esplicá poporului, cáci in casulu contrariu tóte acelea invetiaturi aru fi nuci aruncate in parete. Se faca domnii carturari bisericiani si laici pentru economi'a rurala incai atáta, cátu

vedemu ca se face in despartimentulu XI. din Salagiú pe lãnga conducerea braviloru si eminentiloru barbati de acolo, precumu se va vedea in altu Nr. G. B.

Fabric'a de chartia mechanica dela Zernesci.

(Istoriculu ei).

(Continuare din Nrii. 13—14 15—16).

Copi'a contractului definitivu alu companiei fabriciei de chartie dela Zernesci, incheiatu dupa primirea concessiunei guberniale).*

Die ámtlich bemessene skalamäßige Gebühr mit Zweihundert Gulden und ein Einlagébogen mit 15 fr. laut Journ. Art. 1835 entrichtet am 6. Mai 1853.

Auf schriftliches Verlangen des Herrn Rudolf Orgidan:
K. k. Steueramt Kronstadt

Römer m. pr.

Ed. Barbeniú m. pr.

Contract

Pe care subscris'a compania flu inchieie intre sine si cu ai sei companioni cu buna socotéla, sub urmatórele conditiuni:

1. Dupace subscris'a compania prin inaltulu decretu alu Serenitatiei sale Domnului gubernatoru militariu si civilu principe Carol de Schwarzenberg esitu sub Nr. 124248 m. c. g. din 9 Novembre 1852 a cástigatu concessiunea pentru intemeierea si ridicarea unei fabrice mechanice de chãrtie la Zernesci pe loculu numitu Crivin'a, — compani'a se dechiara priú acést'a pe sinesi de formata si intrupata spre scopulu aici aratatu.

2. Subscris'a compania spre infiintierea acestei fabrice de chãrtie pune acumú îndata la inceputu dela sine si pentru sine unu capitalu de m. c. fl. 80,000 adeca: optdieci mii fiorini moneta conv., ér' la infiintierea acestui capitalu fia-care companionu contribue dupa voint'a si puterea sa, inse la nici o intèmplare, mai puçinu decâtu se îndatorase cu ocasiunea cererei de concessiune. Éra prevedièndu-se necesitatea îmbracarei de o suma, ce ar' trece preste acestu fondu de 80,000 fiorini, compani'a se léga si se îndatoréza a mai adaoge inca o suma de m. c. fl. 20,000, adeca: dóua-dieci mii fiorini mon. conv., pe carii sau îi voru contribuí companiunii éra si dela sine, precumu au contribuitu pe cei optu-dieci mii fl. m. c., sau ca compani'a îi va ridica prin imprumutare ce s'ar contrage asupra fabriciei cu hipoteca legala, inse asia, cá daca insii membrii companiei ar' avea voia a o imprumuta, ei se aiba intaietate, si totu nu mai cu procentu hipotecariu.

3. Fia-care membru alu companiei primesce dela compania pentru partea de capitalu, cu care se intereseza la dèns'a, unu reversu, care va suna in form'a ce se descrie aici, si adeca:

Dlu N. N. au numeratu in anulu si diu'a subsemnata la fondulu c. r. privil. fabrice de chãrtia dela Zernesci sum'a de fiorini mon. conv. cu dreptu de membru si companionu pe terminulu contractului companiei subscrisu si intaritu la anulu 1853, si in prò-

portiuinea acestei sume, cu care se intereseza, va trage folosulu si va purta greutatile ei intocma. Era spre asigurarea si odichn'a Dlui se da acestu reversu dela subscris'a compania. Brasiovu a. 185..

*Compania c. r. privilegiata a
fabriciei de chartia dela Zernesci*

prin N. N. N. N.

4. Compani'a acést'a a nóstra se forméza pe sine cu ajutoriulu lui Dumnedieu, pentru-cá se remàna de a pururea si fara nici unu terminu anumitu, precumu si fabric'a se ridica pentru cá se lucre necontentitu; ér capitalulu sau fondulu de m. c. fl. 80 de mii — ori la trebuintia de m. c. fl. 100 mii se pune asia, ca acelasi se remàna neschimbatu si nestramutatu in cursu de 8 ani, adeca pàna la 31 Decembre alu anului 1860. Era dela 1-a Ianuarie 1861 daca vre-unulu din companioni ar' voi a se retrage dela acést'a întreprindere, o póte face acést'a lasàndu in loculu seu unu fiu maiorenu, sau pe unu frate, ori nepotu de fiu ori nepotu de frate sau sora. Era afara din familia nu póte se-si vèndia partea, ci o va lasa companiei socotite in solidum, care o va cumpara cu sum'a nominala ce va fi cuprindièndu reversulu de form'a aratata la punctulu 3., adaogèndu càstigulu ori scadièndu ferésca Dumnedieu pagub'a, ce s'ar arata la incheierea bilantiului din urma.

5. Daca in cursulu aniloru vre-unulu din companioni s'ar muta la o alta viétia, pentru asemenea casu veduvei i se pastreza dreptulu de a lua parte la întreprindere sub conditiunea ceruta de legi, cá adeca procur'a ei se o póte unu barbatu destoinicu a o reprezenta dupa cuviintia si placutu companiei, ér din contra indata ce veduv'a s'ar marita, își perde dreptulu de companiòna, si acést'a trece nemijlocitu la compania, intocmai dupa conditiunea pusa in punctulu alu 4-lea. Daca înse in urm'a reposatului ar' remànea clironomi maioreni parte barbatésca, atunci acestia au dreptulu de a-si denumi din mijloculu loru pe unulu singuru, care se implinésca loculu de companion al reposatului parinte alu loru, daca voru vrea; ér' de nu, dreptulu loru de companionu trece totu sub conditiunea de susu la compania, care le va întorce din fondu partea ce se va fi cuprindièndu in reversulu loru de companionu intru întielesulu punctului alu 4-lea; ér' fiindu clironomii minoreni, atunci se întielege de sine cà deregatori'a pupilara va pasi la mijlocu intru întielesulu legiloru, si partea averei parintesci depusa la fondulu fabriciei o va intrupa la ceealta massa a reposatului. Cu tóte acestea compani'a prime-sce asupra'si aceea însarcinare crestinésca, cá aceea parte a averei pupilare, ce se afla in fabrica, se o tina inlauntru ca o datoria ipotecara si se le platésca interesulu legiuitu pàna cându unulu din pupili ajungèndu a fi maiorenu, va putea intra ca companionu alu fabriciei, daca va voi, când apoi se întielege de sine, cà indatoriarea ipotecara incetéza. Ér' apoi compani'a prin administratorii sei va priveghia, ca partea venitului pupiloru sè se pastreze numai in folosulu loru si sub nici

o pricina se nu fie suferita instreinarea ori pradarea aceleiasi.

6. Nici unulu din subscrisii companioni nu va avea voia de a se impartasi ori cá companionu, ori cá actionariu, ori cá singuru proprietariu la o alta fabrica de hârtie, pàna când este partasiu la acést'a compania si fabrica, sub pedépsa de a-si perde tóta partea sa de capitalu in folosulu acestei fabricie.

7. Dela anulu 1861 înainte compani'a 'si pastreza dreptulu de a primi in sinulu seu alti companioni in loculu acelora, carii se voru fi retrasu, indata ce acést'a trebuintia va fi recunoscuta de càtra trei din patru parti ai companioniloru; dènsa insa nu are dreptu de a departa pe nici unulu din companionii sei, carii voru fi pazindu intocma tóte conditiile acestui contractu, afara numai de unele casuri prevediute in legile tierei, spre ecsemplu concursu sau altu ceva asemenea.

8. Dupa implinirea de unu anu intregu, socotitu din anulu in care fabric'a va incepe lucrarea sa, se va incheia unu inventariu generalu si bilantiu; pe lãnga acést'a protocélele se voru incheia la tóte trei luni, astfeliu, încatu compani'a se'si póta càstigá totudéuna o cunoscintia lamurita despre cursulu lucruriloru fabriciei. La incheierea bilantiului trebue sè se scóta din venitul brutto mai àntàiu spesele fabriciei, adeca: lefile, simbriile, si tóte spesele curgátore, apoi din totalulu costu alu fabriciei întregi se va scadea unu procentu, pe care ilu va hotari compani'a amesuratu cu scaderea si invecierea partiloru ei constitutive, era càstigulu curatu se va arunca la capitalu si se va primi de càtra companioni intru întielesulu reverselor de sub punctulu alu 3-lea neaparat in terminu de trei luni socotite dela incheierea bilantiului. Totu asemenea ar avea a se urma si la vre-o intemplantare de paguba, de care se apere Ddieu.

9. Ori-ce hotariri ale companiei care ar avea se taie in essenti'a lucrului, se voru intemeia numai pe puncturile acestui contractu si voru purcede dintr'insulu, cá dintrunu izvoru.

10. Fiindcà este peste putintia, cá toti membrii companiei sè se ocupe regulatu cu purtarea tuturoru trebiloru fabriciei, de aceea in privinti'a administrarei aceleiasi se punu de fundamentu urmatórele puncte:

a) Compani'a alege din mijloculu seu pe doi membrii administratori si purtatori ai firmei, anume: Rudolfu Orgidanu si Georgiu Jug'a, acaroru datorintia va fi a subscire in numele companiei: „c. r. privilegiat'a fabrica de chartia dela Zernesci, prin Rudolfu Orgidanu et G. Juga; a aduna pe companioni la tóte trebuintiele, in care se cere invoirea si hotarirea loru; a credita pe cumparatori (musterii); a contrasemna politiele si alte documente de insemnatate ale fabriciei.

b) Drepturile si datorintiele companioniloru sunt: a defige din anu in anu capitalulu, cu care va avea se lucre fabric'a de chartie; a însarcinà éراسi din anu in anu pe alti membrii cu portarea trebiloru fabriciei, aratate la liter'a a); a alege si a tocmi pe persónele, care voru trebui se se ocupe atátu cu facerea chartiei, càtu

si cu administrarea ei economica si comerciala; a se informa despre starea si daraverile fabricii ori-cându voru vrea, fara inse ca vre-unulu din companioni se se amestece numai singuru si se dispuie asupr'a acestoru felii de trebi; a primi companioni noi dela anul 1860 inainte; a'si da invoire formala la vre o contragere de datoria in numele companiei si asupr'a fabricii, care fara apriat'a loru invoire nici de cum nu se pôte face, in cele din urma a lua in corpore socoteala dela deregatorii fabricii.

c) Compani'a pe lãnga susu numitii doi administratori isi alege si unu cassariu dintre membrii sei, a carui datorintia va fi, a primi sumele baniloru, ce intra in socoteal'a fabricii, a platí conturile si alte datorii autentice si legalisate a le fabricii, si in fine a purta protocolulu casei totdeauna regulatu, pentru-cã compani'a se se póta informa ori si cându despre starea cassei.

d) Drepturile si datorintiele directorului mechanicu si ale deregatoriului partiei economice si comerciale se voru margini prin contracte deosebite.

e) Compani'a va purta despre tôte lucrurile sale protocoale regulate.

f) Tôte documentele si alte chartii privitoare la intemeierea si inaintarea acestei fabricii se voru pastra de cãtra administratorii companiei cu tóta scumpatatea si sub strins'a loru raspundere; inse fie-care companionu va avea dreptulu a lua copie dupa acelasi.

11. Compani'a se mai invoiesce, cã la ori-ce intemplantare de nedumerire ori neinvoiala, ce s'ar esca vreodata intre unii din companioni cu insasi compani'a sau intre unii si altii, in privinti'a interesului fabricii, nici odata se nu traga o parte pe alt'a la vre-o alta judecata, decãtu numai la judecat'a de compromis compusa din cãte cinci membrii, dintre cari cãte doi se voru alege de cãtra partile prigonitoare, ér' acei patru arbitrii voru alege pre unu alu cincilea, ér' sententi'a acestui compromis va avea tarie si valóre deplinã, incãtu nici uneia din partile prigonitoare nu'i va fi ertatu a apelã sau a recurge mai departe.

12. Compani'a prin plenipotentiatulu seu a si tomitu tôte partile mechanice ale fabricii de chãrtie la cas'a I. I. Gilain in Belgiu si a ratificatu contractulu incheiatu la Vien'a in 14 Decembre 1852; a cumparatu si locul menitu pentru fabrica anume Crivina lãnga Zernesci in puterea contractului din 1/13 Ianuariu 1853 si au pasitu la cladirea edificiiloru trebuincioase la acãsta fabrica.

Acestu contractu de Companie isi are deplin'a si neclatit'a sa tarie si valóre intru tôte punctele sale, atãtu pentru cei cari se subscriu acum, cãtu si pentru cei cari voru fi primiti in viitoriu cã companioni, pentru care ne si punemu subscriptiunile numelor, apasamu pecetile nãstre, insemnamu totu deodata alaturea si partile de capitalu cu care ne indatoramu a lua parte la infiintarea acestei fabricii de chãrtie. Ér' acestu contractu s'au facutu intr'unu singuru originalu, care se va pastra in lad'a companiei; are inse fiescecare com-

panionu dreptulu de a'si luã dupa dinsulu o copie autentica prin administratori.

Datu-s'a in Brasiovu 7/25 Aprile 1853.

Ioane Iug'a me impartasiescu cu diece mii m. c. fl. 10,000; Rudolfu Orgidanu cu diece mii m. c. fl. 10,000; Georgiu Iug'a dto cu siepte mii si cinci sute fl. 7,500; Ioanu Ioanu Pantazi cu cinci mii m. c. fl. 5,000; Bucuru Popu cu patru mii m. c. fl. 4,000; Nicolae Teclu cu dõue mii m. c. fl. 2,000; Iordache Davidu cu trei mii fl. m. c. fl. 3,000; Georgiu Orgidanu, cu cinci mii m. c. fl. 5,000; Servianu Popovici Barcianu cu dõue mii m. c. fl. 2,000; Ioanu G. Ioanu cu patru mii m. c. fl. 4,000; Apostol Eft. Popu cu o miie m. c. fl. 1,000; Nicolae R. Orgidanu cu o miie m. c. fl. 1000; Manole E. Burbea cu o miie m. c. fl. 1,000; Georgiu Baritiu cu o miie cinci sute m. c. fl. 1,500; Georgiu Rudolfu Orgidanu cu o miie m. c. fl. 1,000; Georgiu G. Ioanu cu patru mii m. c. fl. 4,000; Ioane Metianu cu o miie m. c. fl. 1,000; Georgiu Nica cu o miie m. c. fl. 1,000; Nicolae Voinescu dõue mii m. c. fl. 2,000; Zinca Nicolae Dima prin Nicolae Voinescu dõue mii m. c. fl. 2,000; Georgiu Ioanu senioru prin Ioanu G. Ioanu patru mii m. c. fl. 4,000; Iacobu Muresianu profesorulu o miie m. c. fl. 1,000; Cristea Georgiu Orgidanu macelariu o miie m. c. fl. 1,000; Ioanu Stafovenu o miie m. c. fl. 1,000; Constandinu R. Orgidanu o miie cinci sute m. c. fl. 1,500; Bartolomeiu Metianu o miie m. c. fl. 1,000.

Celu ce 'si va lua ostenel'a de a citi acestu contractu cu óresi care luare aminte, daca cunósce ce sunt fidei-comissele aristocratice, precum si contractele si invoieile unoru familii sasesci vechi din Transilvani'a sau ale corporatiuniloru (Zünfte) de profesionisti, va pricepe fara greutate, cã familiiloru romãnesci si mai virtosu majoritatiei loru de vre-o douedieci de negutiatori la inchieierea acestui contractu li se intorcea totu camidei de acelea prin capu; ei adeca voiau se faca din fabric'a dela Zernesci unu institutu industrialu, alu carui venitu se fia ascuratu pre cãtu numai se pôte, in modu exclusivu pentru familiile loru. Curatu se intreveade acãsta din punctele 4 si 5 ale contractului. Se prevedu ce e dreptu, eventualitati de acelea, prin care membrii companiei s'ar putea schimba cu altii, dara cei cari subscriu isi reserva dreptulu de a trage la sine intr'unu modu sau altulu si partile celoru repasiti, oprindu'i cã se nu le instrainedie in afara de consortiu. Contraentii decidu in p. 4. cã compani'a loru, are se remãna de apururea si fara nici unu terminu anumitu; in p. 7. si p. 10 lit. b) se prevede retragerea membriloru vechi si alegerea de alti noi; era in p. 4 capitalulu sau fondulu de 80 respective 100 de mii se decide a existe numai pãna la 31 Decembre 1860, dupace in p. 2 se si prevediuse eventual'a necesitate de a contrage datorii. Unu lucru de importantia decisiva la intreprinderi industriali si comerciali nu l'au prevediutu in acelea dile nici acei cinci membrii, cari nu erau din class'a comerciantiloru si nici acei comercianti cari se aruncasera pe terenulu industriei mari; ei adeca toti cãti au subscrisu contractulu

n'au reflectatu la ceea ce numim in lumea acést'a Fortia maiore, care se manifesta in moduri diverse si nimicesce dintru odata tóte planurile omenesci, prin elemente (focu si apa), prin mórtea mai multor membrii dintru odata, prin resbóie, prin catastrofe comerciali si falimente ruinatórie de familii, oneori de piatie întregi comerciali, si asia mai departe.

In Iuliu 1853 pre cându se lucrá barbatesce la edificiulu fabricei, guvernatorulu principe Carolu Schwarzenberg venise la Zernesci pe mai multe dile insocitu de alti càtiva vênatori, cá se mai impuçinedie din ursii muntilor, cari acuma veniau pâna aprópe de comuna. Se aflase cu cale cá sè se trimita principelui in numele femeiloru romane din Brasiovu, unele obiecte recoritóre, alámii, dulcetiuri, rahaturi, etc. susu in munte, prin G. Baritiu si Bartolomeiu Metianu pe atunci v.-protopopu. Cu acea ocasiune pr. Schwarzenberg întrebasese pe acei doi români: „V'ati apucatu de zidirea fabricei de chartie? „Ne apucaramu serenissime Domnu cu ajutoriulu lui Dumnedieu“.

„Reu timpu v'ati alesu si între rele impregiurari ve ocupati cu infiintiare de fabrice“.

„Ce eramu se facemu Serenissime, charti'a se cauta cá nici odata in Transilvani'a si in tierile vecine“.

La acést'a principele nu a mai disu nimicu si a datu conversatiunei alta directiune.

Adeca tocma in aceea luna Iuliu trupele Rusiei petrunsera din nou in principatele romanesci. Schwarzenberg a sciutu ce vorbesce, precumu se va vedea mai la vale.

(Va urmá).

PARTEA OFICIALA

Nr. ad. gen. 17/1885.

Procesu verbale

luatu in sedinti'a I-a a adunarei generale a XXIV-a a asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, tinuta la 17/29 Augustu 1885 in Gherl'a.

Presidente: **Iacobu Bolo'ga**, Notariu: **Dr. D. P. Barcianu**.
vice-presidente.

Nr. 1. Vice-presidentulu aduce la cunoscinti'a adunarei o epistola a veneratulu presidentu alu Asociatiunei, dlui canonicu Timoteiu Cipariu, prin care aratându, ca din caus'a slabitei sanatai este impedecatu a conduce insusi desbaterile acestei adunari generale, increde conducerea ei dènsului, cu cele mai caldúrose urari pentru inaintarea scopulu Asociatiunei.

— Spre sciintia, urându-se absentulu presidentu, dlui Timoteiu Cipariu, unu caldurosu „Se traiasca“.

Nr. 2. Vice-presidentulu, accentuându scopulu Asociatiunei, care nu este altulu, decâtu promovarea literaturii si a culturai poporului romanu din acést'a tíera si salutându pre cei presenti, cari chiar si din mari departari au alergatu pentru a conlucra la realisarea acestui scopu, declara adunarea de deschisa, invitându pe membrii a se ocupa de agendele

prevédute in statute si de cele ce se voru presentá din partea comitetulu Asociatiunei.

— Servesce spre sciintia.

Nr. 3. Parintele Andreiu Antonu, protopopulu locului, saluta in numele românilor din acestu orasiu pe membrii asociatiunei, adunati la adunarea generala a XXIV-a, poftindu celu mai bunu succesu lucrarei Asociatiunei.

— Se ia spre placuta cunoscintia.

Nr. 4. Dupa comunicarea programulu stabilitu de comitetulu Asociatiunei pentru sedintiele adunarei generale presente, presidiulu presenta telegrame de salutare si felicitare dela:

a) Escelenti'a Sa parintele arhiepiscopu si metropolitu Mironu Romanulu,

b) dela membrii Asociatiunei din Dev'a si juru;

c) dela mai multi romani din Biserica-Alba;

d) dela mai multi romani din Aradu.

— Spre placuta sciintia.

Nr. 5. Urmédia conformu programulu apelulu nominalu alu membriloru, cari au dreptulu a participa cu votu decisivu la consultari.

— Spre sciintia.

Nr. 6. Pentru inscrierea de membrii noi si incassarea de cotisari si contribui.

— Se esmite o comisiune in persónele dloru Dimitrie Coroianu, Dr. Iuliu Simon si Petru Muresianu.

Nr. 7. Pentru-cá comisiunea acést'a se'si póta indeplini lucrarea

— se suspende sedinti'a pe $\frac{1}{2}$ óra.

Nr. 8. Redeschidiendu-se sedinti'a, raportorulu comisiunei de inscrieri si incassari Dr. Iuliu Simon arata, ca s'au incassatu dela membrii vechi si dela cei de nou inscristi in suma de 600 fl.

— Spre placuta sciintia, declarându-se membrii ai Asociatiunei urmatorii domni:

a) pe viétia

1. Ioanu F. Negrutiu, canonicu in Blasiu; 2. Vasilie Pap, canonicu in Gherl'a; 3. Ioan F. Negrutiu profesoru in Blasiu; 4. Emilu F. Negrutiu, medicinistu in Clușiu; 5. Stefanu Cămpénu protopopu in Ibasfaleu; 6. Dr. N. Ch. Quintescu, membru alu academiei române, in Bucuresci.

b) Membrii cu tacse anuale:

1. Atanasie Demianu, prof. in Gherl'a; 2. Sabinu Coroianu, parochu in Doboc'a; 3. N. Pap, preotu in Lojardu; 4. Vasilie Moga, jude cerc. in Ludosiulu-Muresianu; 5. Dr. I. Popu, prof. in Gherl'a; 6. Ioanu Boieru, docentu in Gherl'a; 7. Dr. Iuliu Simon, actuaru episc. in Gherl'a; 8. Gavriilu Simon, preotu in Preluc'a; 9. Pamfilie Grapini, preotu in Rodna-nóua.

c) Membrii fundatori:

1. Dr. Vasilie Lucaciu, parochu in Sisiesci, — cu observarea, ca acei dintre cei insinuati, cari nu sunt cetatieni ai monarchiei Austro-Ungare, intra in drepturile ce le acórdá statutele, numai dupa urmat'a aprobare a alegerei lor din partea locuriloru mai inalte.

Nr. 9. Urmédia la ordine raportulu comitetului Asociatiunei despre activitatea sa in periodulu dela 1-a Ianuarie până la 31 Decembre n. 1884, presentându-se tot-odata actele ce stau in legatura cu raportulu si anumitu:

- a) Ratiociniulu pentru a. 1884.
- b) Proiectulu de budgetu pro 1886.
- c) Consemnarea celor insinuati cá membri in decursulu anului 1884 si 1885, pentru a fi declarati formalu de membri.
- d) Consemnarea ajutoratiloru prin stipendii si ajutóre temporare.

e) Statutul de organizare cu planulu de invetiamentu, precumu si planulu de zidire alu scólei superióre de fetitie.

f) Consemnarea membriloru Asociatiunei, reposati dela adunarea generala din Orestie incóci, până la adunarea presenta.

g) Rapórtel comisiuniloru comitetului despre revisiunea ratiociniului pro 1884 si despre scontrarea cassei.

h) Raportulu comitetului cu adnexele a-e fiindu tiparitu in fói'a Asociatiunei „Transilvani'a”.

— Se privesce de cetitu, avendu a fi predatu ratiociniulu si proiectulu de budgetu, precumu si raporturile despre revisi'a ratiociniiloru si a scontrarei cassei, comisiei, ce este a se alege pentru acestu scopu, ér' raportulu insusi dimpreuna cu adnecele amintite sub d. e. si f. comisiunei pentru propuneri, care inca este a se alege.

Totodata se declara de membrii ai Asociatiunei cei insinuati la comitetu până la terminulu intrunirei adunarei generale presente si anumitu:

- a) Membri fundatori:
 1. Alecsandru Mocioni, 2. Dr. Eugen Mocioni, 3. Zenonu de Mocioni, 4. Victoru de Mocioni, 5. Grigorie Pop, protopopu gr. cath. in Clusiu.

- b) Membrii pe viétia:
 1. Dr. Victoru Mihalyi, episcopulu diecesei gr. cat. Lugosiu.
 2. Michailu Gombosiu, primariu in Vidra; 3. Ioanu Fanea, parochu gr. chat. in Saraseu.

- c) Membrii ordinari:
 1. Dimitrie Nanu, parochu in Resinovu; 2. George Proc'a, invetiatoriu in Resinovu; 3. Vasilie Maximu, administratoru protopopescu in Avrigu; 4. Stefanu Stroia, vice-notariu comitatensu in Sibiu; 5. George Foica, cancelistu adv. in Sibiu; 6. Ilie Comanu, notariu comunalu in Avrigu; 7. George Dim'a, profesor de musica in Sibiu; 8. Mateiu Voilénu, redactoru prov. alu „Telegrafulu Romanu” in Sibiu; 9. Vasilie Sándénu, proprietariu in Turd'a; 10. Vasilie Moldovanu, mesariu in Turd'a; 11. Vasilie Bolog'a, parochu gr. or. in Turd'a; 12. Teodoru Chiorénu, magazineriu in Turd'a; 13. Ioan Mer'a, vecturariu de marfa in Turd'a; 14. David Cugler, palleriu de lemnu in Turda; 15. Iosifu Chiorénu, barbieru in Turd'a; 16. Vasilie Sav'a, archivariu la cartea funduara in Turd'a; 17. Vasilie Paténu, agricultoru in Ceanulu-desiertu; 18. Samoilu Porutiu, parochu in Ceanulu-desiertu; 19. Petru Russu, parochu in Poian'a-Ariesiului; 20. Ioanu Siandoru, preotu in Cufesd; 21. Dr. Alesandru Ceusianu, medicu in Reghinu; 22. Zacharie Lupu, preotu in Hodacu; 23. Alesandru Nicolescu, preotu in Mesterhaza; 24. Ilie Cămpénu, preotu in Varviz; 25. Georgiu Maioru, preotu in Toplitia; 26. Georgiu Tieranu, absolventu de cursulu teologicu, din Siarmasiu; 27. Ioanu

Lado, proprietariu in Rastosnea; 28. Romulu Furdul, proto-presbiter gr. or. in Cămpeni; 29. Michailu Candrea, parochu gr. or. in Négra; 30. Constantinu Cotisielu, parochu gr. or. in Certeje; 31. Gherasimu Teofilu, comerciantu in Cămpeni; 32. Gherasimu Morariu, primariu in Cămpeni; 33. Ioanu Leachu, economu in Vidr'a; 34. Nicolae Cosma, parochu gr. cath. in Cosiocn'a.

Nr. 10. In conformitate cu p. 7. alu programului — se esmite:

a) o comisiune, compusa din dd. Andreiu Medanu, Ioanu Simionasiu, Pamfilie Grapini, Ioanu Georgiu si Gherasimu Domide, pentru revizuirea ratiociniului presentatu pro 1884 si a proiectului de budgetu pro 1886;

b) o comisiune compusa din dd. Iuliu Coroianu, Dr. Vasilie Lucaciu, Grigorie Borgovanu, Dr. Ioanu Popu, si Atanasie Demianu, pentru raportare asupra raportului comitetului cu adnecele respective si asupra propuneriloru si cereriloru.

Nr. 11. Membrulu V. G. Borgovanu, profesor prepa-randialu, cetesce disertatiunea sa, intitulata: „Escursiune prin istori'a pedagogiei la noi romanii”.

— Spre placuta sciintia.

Nr. 12. Presidiulu presenta cá intrate in decursulu siedintiei telegrame de salutare si felicitare:

- a) dela mai multi romani din Sibiu;
- b) dela romanii din Orastie si juru;
- c) dela romanii din S. Reghinu si juru;
- d) dela tinerimea romana din Alb'a-Iuli'a.

— Servesce spre placuta sciintia.

Nr. 13. Presidiulu presenta:

a) Cererea comitetului parochialu din Denculu-mare pentru unu ajutoriu in favorulu scólei.

b) Cererea invetiatorului I. Gram'a din Sante-jude pentru unu ajutoriu in bani, ca se póta continua instructiunea in industri'a de casa.

c) Adres'a membrului onorariu: dl Dr. Augustinu Kanitz profesor la universitatea din Clusiu.

— Se predau comisiér pentru propuneri si cereri.

Nr. 14. Fiindu timpulu inaintatu, siedinti'a procsima se anuntia pe 18/30 Augustu la 10 óre inainte de amédi.

Siedinti'a se ridica la órele 1 si $\frac{1}{2}$.

Gherl'a d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presidente.

Dr. D. P. Barcianu m. p.
notariu.

Nr. 22 ad. gen. 1885.

Procesu verbale.

luatu in siedinti'a a II-a a adunarei generale a XXIV-a a asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, tinuta la 18/30 Augustu 1885 in Gherl'a.

Presidente: Iacobu Bolog'a, Notariu: Dr. D. P. Barcianu vice-presidente.

Nr. 15. Presidiulu, revocându in memori'a celoru adunati, ca numai membrii Asociatiunei au dreptulu a participa cu votulu lor la pertractarile adunarei generale, invita pre acestia a se asiedia la olalta, deosebitu de publicu.

— Se intempla.

Nr. 16. Comisiunea de inscrieri si incassari raportéza, ca s'au mai inscris ca membri ordinari ai Asociatiunei inca 3 domni; deci propune si

— adunarea declara de membri ai Asociatiunei pre dd. Aurelu Munteanu, cancelistu in Muresiu-Osiorheiu, Teodoru Gavrusu, notariu cercualu in Cheseiu si Andreiu Todoranu, tipografu in Gherla.

Nr. 17. Se cetesce procesulu verbalu alu siedintiei I-a si — se autentica.

Nr. 18. Presidiulu presenta telegrame de salutare si felicitare;

- a) dela romanii brasioveni,
- b) dela inteligenti'a romana din Zelau,
- c) dela romanii din Sighisiór'a,
- d) dela mai multi romani din Timisiór'a,
- e) dela românii din Alba-Iuli'a, cari totodata invita adunarea generala a Asociatiunei pentru anulu viitoriu in acestu orasiu.

— Spre placuta sciintia, avèndu a se pune cererea din telegramulu din urma la pertractare, mai in urma.

Nr. 19. Urméza la ordine raportulu comisiunei esmise pentru studiarea raportului generalu alu comitetului despre activitatea sa din 1884, a statutului de organizare a scólei de fetitie si a cereriloru intrate.

Raportorulu comisiunei dl Ioanu Popu, propune in numele comisiunei si

— adunarea ia in generalu spre sciintia raportulu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, despre activitatea desvoltata de dènsulu in decursulu anului 1884.

Nr. 20. Trecèndu la desbaterea in specialu asupra partiloru raportului, aceeasi comisiune propune si

— adunarea decide ca, scólele ajutorate din sumele puse la dispositi'a comitetului pentru ajutorarea scóleloru poporale si anumitu: scólele confesionale gr. cat. din Simleu, Siomecut'a, Becleanu, Lapusiulu-ungurescu si scól'a gr. or. din Càmpeni sè se impartiasca, încátu va fi cu putintia, si in anulu venitoriu de acelési ajutóre, cu aceea, cá dènselu se fie deobligate a substerne prin superioritatile locale scolastice unu ratiociniu specialu despre intrebuintiarea respectiveloru ajutóre, remàndu in voi'a comitetului asociatiunei a cere presentarea acelu ratiociniu directu, sau prin mijlocirea ordinariateloru.

Nr. 21. Acelasi raportoru, cu privire la partea raportului generalu, ce tractéza despre punerea in lucrare a concluseru cu privire la edificarea scólei de fete, propune si

— adunarea decide: pasii facuti de comitetu intru executarea concluseru aduse in adunările din Brasiovu si Orastie cu privire la zidirea scólei de fete, precumu si dispositiunile relative la acoperirea cheltueliloru, ce s'au facutu cu pregatirea planuriloru, esptiseloru si a tuturor lucrariloru pregatitóre si cari nu s'au provediutu in budgetulu anului 1884, servescu spre sciintia.

Nr. 22. Acelasi raportoru, cu privire la proiectulu de statut de organizare alu scólei de fete si a planului de invetiamentu, avèndu in vedere si unele pareri ale membrului

comisiunei, profesorulu preparandialu V. G. Borgovanu presentate in caus'a acestui proiectu de statut, propune: cá instructiunea sè se incredintieze in preponderantia sau celu puçinu in parti egale invetiátoreloru, éra cu privire la conducerea institutului, acést'a sè se incredintieze unei directorie, carea sè se investésca cu auctoritatea receruta nu numai fatia cu invetiátorele, ci si fatia cu invetiatorii institutului. Cátu privesce ocuparea posturiloru de invetiatoriu, aceste sè se implínésca pe calea concursului prin comitetu, tinèndu-se sèma de impregiurarile actuale ale poporului romanu din patrie.

— Adunarea decide: propunerile comisiunei si parerile profesorulu V. G. Borgovanu se transpunu comitetului Asociatiunei pentru a fi folosite cá materialu la stabilirea ulterióra a statutului de organizare alu scólei de fete.

Nr. 23. In caus'a lasamentului dupa Avramu Iancu si Ioanu Titie.

— Comitetulu este insarcinatu se soliciteze de nou efectuirea concluseru aduse in adunarea generala din Deju in acésta afacere.

Nr. 24. Cu privire la raportulu comitetului in caus'a cartii dlui R. Bergner „Siebenbürgen, eine Darstellung des Landes und der Leute“, comisiunea propune si

— adunarea decide: raportulu comitetului servescu spre sciintia cu aceea, ca comitetulu se mijlocésca dela librariile din patrie, societatile culturale si dela autorii romani sau straini, cá membrii asociatiunei transilvane se si póta procura opurile cari tractéza cestuini, ce privescu poporulu romanu, in conditiuni mai favorabile.

Nr. 25. Cu privire la partea raportului comitetului despre activitatea despartimenteloru, comisiunea propune si

— adunarea generala, luàndu spre placuta sciintia activitatea despartieminteloru amintite in raportulu generalu alu comitetului, insarcinéza pe comitetu, a face toti pasii necesari pentru stèrnirea unei asemenea activitati si din partea celorlalte despartieminte ale asociatiunei.

Nr. 26. Pentru supererogatulu de 735 fl. 48 cr., cu care comitetulu a trecut prestu sumele preliminate in budgetulu anului 1884, fiindu trecerea acést'a pe deplinu motivata si justificata

— adunarea votéza comitetului indemnizarea ceruta.

Nr. 27. Aceeasi comisiune cu privire la partea raportului comitetului, care tractéza despre incetarea din viétia a unoru membrii ai Asociatiunei propune si

— adunarea isi esprima prin sculare regretele sale pentru perderea membriloru: Visarionu Romanu din Sibiiu, Nicolau Cipu din Fagarasiu, Ioanu Colceriu din Simleu, Ioanu Cosm'a din Simleu, George Soteru din Simleu, Ioanu Codru Dragusianu din Sibiiu, Ioanu Baracu din Brasiovu, Vasilie Maximu din Avrigu, Teodoru Rosiu din Lapusiulu-ungurescu si Dimitrie Varna din Lapusiulu-ungurescu, cu adaosulu, ca ce privesce pe binemeritululu si zelosulu membru defunctu Visarionu Romanu, comitetulu se impartiasca familiei condolenti'a adunarii generale a asociatiunei.

Nr. 28. Aceeasi comisiune, cu privire la cererea invetiatorului Petru Gram'a, pentru unu ajutoriu in bani, pentru a putea lucra mai cu succesu in caus'a propunerii in scóla a industriei de casa, propune si

— adunarea avându în vedere zelul și activitatea invetiatorului Petru Grama, însărcinează pe comitetu a conferi acestui invetiatoriu unu ajutoriu de 50 fl. v. a.

Nr. 29. Aceeasi comisiune cu privire la cererea comitetului părochialu din Denculu mare, pentru unu ajutoriu în bani în favorul școlei, propune și

— adunarea decide a i se da unu ajutoriu intru câtu va concede starea budgetului anului viitoriu.

Nr. 30. Adres'a dlui Dr. Augustin Kanitz, profesorul, la universitatea reg. din Clusiu și numitu membru onorariu alu Asociatiunei, prin care aduce la cunoscintia, ca primesce cu bucurie a fi numeratu între membrii Asociatiunei transilvane pentru literatur'a română, și ca se va ținea fericitu dacă prin activitatea sa literara va putea aduce servicii asociatiunei

— Servesce spre placuta sciintia.

Nr. 31. Comisiunea pentru inscrieri și încassari raportéza, ca s'au insinuat membru ordinariu dl Alesandru Gelner, protopopu în Tökepatak, ér dl. redactoru Aurelu Muresianu insinua că membrii ordinari pe viétia depunendu și tacsele prescise pe dd: Irimie Popa, Ioan N. Grosu, și George Irimie, comercianti, de origine din Satulungu.

— Spré placuta sciintia, declarându-se membrii dd: Al. Gelner, Irimie Pop'a, Ioanu N. Grosu, și George Irimie.

Nr. 32. Urméza la ordine raportulu comisiunei pentru revisuirea ratiociniului și a proiectului de budgetu pro 1886.

Comisiunea examinându ratiociniulu comitetului despre gestiunea anului 1884 și comparându-lu cu documentele prezentate, l-a aflatu în ordine, constatându ca la cheltueli în unele positiuni s'au facutu supererogatiuni, cari înse sunt pre deplinu motivate în raportulu comitetului și facute în interesulu promovarei scopului Asociatiunei, deci propune și

— adunarea, aprobându ratiociniulu prezentatu, dà comitetului absolutoriu pentru gestiunea anului 1884.

Nr. 33. Aceeasi comisiune, cu privire la proiectulu de budgetu pro 1886, prezentatu de comitetu în legatura cu raportulu generalu și tiparitu în „Transilvani'a“ Nr. 17—18 constatându, ca pentru ajutorarea școleloru poporale în budgetulu acestui anu nu s'a preliminaru nimicu, propune a se accepta proiectulu de budgetu prezentatu de comitetu cu adaosulu unei positiuni de 200 fl. ca ajutoriu pentru școlele confesionale lipsite de mijlôce.

— adunarea generala stabilește budgetulu anului 1886, întocmai cu proiectulu prezentatu de comitetu, ér' pentru ajutorarea școleloru îndruméza pre comitetu a folosi sum'a de 200 fl. crutiata în budgetulu anului 1884 la positiunea ajutoriului pentru școle.

Nr. 34. Comisiunea pentru inscrieri și încassari raportéza, ca a încassatu preste totu 1016 fl. 25 cr. și un cuponu alu bancei „Albin'a“ în valôre de 10 fl.

— Spre placuta sciintia, avându a se transpune sum'a numita cassei Asociatiunei.

Nr. 35. Urmându la ordine alegerea unui membru în comitetu în locul repausatului V. Romanu

— adunarea alege membru în comitetulu Asociatiunei pe dl. asessoru consistorialu Zacharia Boiu.

Nr. 36. Pentru autenticarea procesului verbale alu ședintiei a II-a a adunarei generale,

— se esmite o comisiune, compusa din membrii asociatiunei cu locuinti'a în Sibiiu, presenti la acésta adunare și a numitu, dd: G. Baritiu, Parteniu Cosm'a și Eugen Brote.

Nr. 37. Urmându la ordine ficsarea locului și termenului pentru întrunirea adunarei generale a Asociatiunei în anulul viitoru,

— adunarea, avându în vedere, invitarea facuta din partea romaniloru din Alb'a-Iuli'a, decide întrunirea adunarei generale viitoare în orasiulu Alb'a-Iuli'a, remânendu că termenulu sè se ficseze de comitetu în contielegere cu românii din acelu orasiu.

Nr. 38. Cu acestea fiindu terminate obiectele de pertractatu, presidiulu multiamesce comunei și diregatoriei orasienesce pentru afabil'a primire, ce a facutu adunarei generale a Asociatiunei; romaniloru din locu, cari în frunte cu comitetulu aranjatoru, au îngrijitu de buna primire a ôspetiloru; diregatoriei comitatense, care si-a trimisu reprezentantulu seu pentru a se convinge despre cursulu regulatu alu afaceriloru în ședintiele adunarei generale și în fine tuturoru membriloru Asociatiunei, cari au acursu cu multu zel la adunare, participându la pertractarile ei.

Dupa unu cuvântu de multiamire a membrului advocatu I. Stetiu în numele romaniloru din Gherl'a și juru, către membrii adunati; presidiulu declara încheiate ședintiele adunarei generale a XXIV-a.

— Spre sciintia.

Gherl'a d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p., Dr. D. P. Barcianu m. p.,
vice-presiedinte. notariu.

Autenticarea acestui procesu verbalu se increde dloru: G. Baritiu, Partenie Cosm'a, și Eugen Brote, conformu conclusului de sub Nr. 36 alu ședintiei a II-a.

S'a cetitu și autenticatu Sibiiu, 13 Sept. n. 1885.

P. Cosm'a m. p.

Eugenu Brote m. p.

Nr. 251/1885.

Procesu verbale

alu comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana și cultur'a poporului romanu, luatu în ședinti'a dela 22 Septembrie n. 1885.

Presiedinte: Iacob Bologa, vice-presiedinte. Membrii presenti: D. baronu Ursu, C. Stezaru, Dr. Ilarionu Puscariu, B. P. Harsianu, I. Popescu, P. Cosma, I. V. Russu, Z. Boiu, E. Brote, cassariu.

Secretariu: Dr. D. P. Barcianu.

Nr. 196. Din partea presidiului se aduce la cunoscintia întregirea comitetului prin alegerea de membru, în adunarea generala a asociatiunei din Gherl'a, a dlui protopresbiteru și asessoru consistorialu Zacharie Boiu, pre care ilu binecuvintéza la intrarea sa ca membru alu comitetului asociatiunei.

— Servesce spre placuta sciintia.

Nr. 197. Urmédia la ordine comunicarea decisiuniloru adunarei generale a XXIV. tinuta în Gherl'a la 29 și 30 Augustu a. c. și anumitu:

Prin decisiunile de sub pp. protocolare 8. 9. 16. 31. s'au declarat membrii ai Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

a) fundatori, domnii:

Alesandru Mocionyi, Dr. Eugen Mocionyi, Grigorie Popu, protopopu gr. cath. in Clusiu, si Dr. Vasilie Lucaciu, parochu gr. cath. Siseseci.

b) membrii ordinari pe viétia, domnii:

Dr. Victoru Mihályi, episcopulu diecesei gr. cath. a Lugosului; Ioanu Fekete Negrutiu, canonicu in Blasiu; Vasilie Popu, canonicu in Gherl'a; I. F. Negrutiu, profesoru in Blasiu; Emilu F. Negrutiu, medicinistu in Clusiu; Stefanu Cămpénu protopopu in Hasifaleu; Dr. N. Ch. Quintescu, membru alu academiei romane din Bucuresci; Mateiu Gombosiu primaru in Vidr'a; Ioanu Fanea, parochu gr. cath. in Saraseu; Irimie Pop'a, Ioanu N. Grosu si George Irimie, comercianti din Satulungu.

c) membrii ordinari cu taxe anuale domnii:

Atanasie Demianu, profesoru in Gherl'a; Sabinu Coroianu, parochu in Dobăc'a; Nicolae Popu, preotu in Lojardu; Vasilie Mog'a, jude cercualu in Ludosulu-muresianu; Dr. Ioanu Popu, profesoru in Gherl'a; Ioanu Boieru, docente in Gherl'a; Dr. Iuliu Simon, actuariu eppisc. in Gherl'a; Gavrilu Simonu, preotu in Preluc'a; Pamfilie Grapini, preotu in Rodn'a-noua; Dimitrie Nanu, parochu in Resinovu; George Proc'a, invetiatoriu in Resinovu; Vas. Macsimu, administratoru protopopescu in Avrigu; Stefanu Stroia, vice-notariu comitatusu in Sibiu; G. Foic'a, canc. advocatulu in Sibiu; Ilie Comanu, notariu comunalu in Avrigu; George Dim'a, profesoru de musica in Sibiu; Mateiu Voilénu, redactoru provisoriu alu „Telegrafului Romanu“ in Sibiu; Vasilie Sandénu, proprietariu in Turd'a; Vasilie Moldovanu, mesariu in Turd'a; Vasilie Bolog'a, parochu gr. or. in Turd'a; Teodoru Chiorénu, magazineriu in Turd'a; Ioanu Mer'a, vecturariu de marfa in Turd'a; Davidu Cugleru, palieru de lemn in Turd'a; Vasilie Chiorénu, barbieriu in Turd'a; Vasilie Sav'a, archivariu la cartea funduara in Turd'a; Vasilie Paténu, agricultoru in Ceanulu-desiertu; Samoilu Porutiu, parochu in Ceanulu-desiertu; Petru Russu, parochu in Poiana-Ariesiului; Ioan Siandoru, parochu in Cuesd; Dr. Alesandru Ceusianu, medicu in Reghinu; Zaharie Lupu, preotu in Hodacu; Alesandru Nicolescu, preotu in Mesterhaza; Ilie Cămpénu, preotu in Varviz; George Maier, preotu in Toplitia; Georgiu Tieranu, absolventu de cursulu teologicu in Siarmasiu; Ioanu Lado, proprietariu in Rastosnea; Romulu Furduiu, protopresbiteru gr. or. in Cămpeni; Mihailu Candrea, parochu gr. or. in Négra; Constantinu Cotisielu, parochu gr. or. in Certeje; Gherasimu Teofilu, comerciantu in Cămpeni; Gherasimu Morariu, primariu in Cămpeni; Ioanu Leachu, economu in Vidr'a; Nicolau Cosm'a, parochu gr. cath. in Cosiocn'a; Aurelu Munténu, cancelistu in Muresiu-Osiorheiu, Teodoru Gavrusu, notariu cercualu in Chesieu, Andreiu Todoranu, tipografu in Gherl'a; si Alesandru Gelneru protopopu gr. cath. in Tökepatak.

— Spre sciintia avédu a se procede in conformitate cu §. 5. din statute si anumitu pentru membrulu N. Ch. Quintescu a se cere aprobarea alegerei dela locurile mai inalte.

Nr. 198. In conformitate cu conclusulu adunarei generale de sub Nr. 11. se presenta dissertatiunea profesorului de preparandie din Gherl'a V. G. Borgovanu, intitulata: „Eскурсиune prin istori'a pedagogiei la noi romanii.“

— Spre sciintia, avédu a fi predata redactiunii pentru publicare in „Transilvani'a“ organulu Asociatiunii.

Nr. 199. Prin conclusele adunarei generale de sub Nr. prot. 19 si 20, luându-se in generalu la cunoscintia raportulu comitetului despre activitatea sa in decursulu anului 1884 s'a dispusu, cá scólele confesionale române din Simleu, Siomcuta, Beclénu, Lapusiulu-ungurescu si Cămpeni, ajutorate pâna acumu din budgetulu Asociatiunii, sè se impartasiasca, in câtu va fi cu putintia si in anulu viitoriu de acelési ajutóre, cu observarea, ca scólele ajutorate se presente prin superioritatile locale scolastice unu ratiociniu specialu despre intrebuintiarea ajutóreloru votate, remânédu in voi'a comitetului Asociatiunii a cere prezentarea ratiotiniului directu sau prin mijlocirea ordinariateloru.

— Spre sciintia si conformare.

Nr. 200. Prin conclusulu adunarei generale de sub Nr. 21 s'au luat la cunostintia dispositiunile facute de comitetu in caus'a edificarei scólei de fetitie si a acoperirii cheltueliloru, ce s'au facutu cu zidirea, fara a fi fostu prevediute in budgetulu anului 1884.

— Spre sciintia.

Nr. 201. Prin conclusulu adunarei generale de sub Nr. prot. 22 in caus'a proiectului de statutu de organizare si a planului de invetiamentu alu scólei de fetitie se transpunu comitetului parerile prezentate de comisiunea ad hoc, pentru a le folosi cá materialu la stabilirea ulterióra a acelu statutu si planu de invetiamentu.

— Spre sciintia, avédu materialulu a fi predatu comisiunei esmise de comitetu, cu scopu de a face propuneri in privinti'a organizarii si a planului de invetiamentu.

Nr. 202. Prin conclusulu adunarei generale de sub Nr. prot. 23. comitetulu este insarcinatu se soliciteze efectuirea concluseru adunariloru anterióre in caus'a lasaminteloru dupa A. Iancu si I. Titie.

— Spre sciintia si conformare.

Nr. 203. Prin conclusulu adunarei generale de sub Nr. prot. 24. comitetulu este insarcinatu se mijlocésca dela librariile din patrie, dela societatile culturale si dela autorii romani sau straini, cá membrii Asociatiunii transilvane se-si póta procura opurile cari tractédia cestiuni ce privescu poporulu romanu, in conditiuni mai favorabile.

— Spre sciintia si conformare.

Nr. 204. Prin conclusulu adunarei generale de sub Nr. protoc. 25. privitoriu la activitatea despartieminteloru, comitetulu este insarcinatu a face toti pasii necesari pentru staurirea unei activitati mai insemnate s din partea acelor despartieminte, cari pâna acumu nu au desvoltatu acésta activitate.

— Spre sciintia si conformare.

Nr. 205. Prin conclusulu adunarei generale de sub Nr. protoc. 26 s'a votatu comitetului indemnizarea ceruta pentru sum'a de 735 fl. 84 cr. v. a. cu care a trecut prestele sumele preliminate in budgetulu anului 1884.

— Spre sciintia.

Nr. 206. Prin conclusulu adunarei generale de sub Nr. prot. 27. comitetulu este insarcinatu se impartiasca familiei raposatului membru alu Associatiunei si alu comitetului Visarionu Romanu, condolenti'a adunarei generale a Associatiunei.

— Spre sciintia si conformare.

Nr. 207. Prin conclusulu adunarei generale de sub Nr. prot. 28. se insarcinédia comitetulu a da pentru acestu anu unu ajutoriu de 50 fl. v. a. invetiatoriului Petru Gram'a, din Santejude, pentru a putea acest'a lucra mai cu succesu la respândirea propunerii in scólele poporale a unoru ramuri din industri'a de casa.

— Spre sciintia si conformare.

Nr. 208. Prin conclusulu adunarei generale de sub Nr. prot. 29. se avisédia comitetulu, a da intru câtu va concede starea budgetului din anulu 1886, unu ajutoriu in bani pentru scól'a poporala româna din Dênculu-mare

— Spre sciintia.

Nr. 209. Prin conclusulu adunarei generale de sub Nr. 32 aprobându-se ratiociniulu prezentatu de comitetu pentru anulu 1884, se da acestuia absolutoriu pentru anulu 1884.

— Spre sciintia.

Nr. 210. Prin conclusulu adunarei generale de sub Nr. prot. 33 s'a stabilitu budgetulu pentru anulu 1886 intocmai cu proiectulu prezentatu de comitetu, indrumându-se totodata comitetulu a folosi in favorulu scóleloru poporale sum'a de 200 fl. v. a. crutiata in budgetulu anului 1884 la positiunea ajutoriului pentru scóle.

— Spre sciintia si conformare.

Nr. 211. Prin conclusulu adunarei generale de sub Nr. prot. 34 se transpune comitetului cá incassata cu ocasiunea adunarei generale sum'a de 1016 fl. 25 cr. si unu cuponu alu bancei „Albin'a“ in valóre de 10 fl. v. a.

— Spre sciintia, constatându-se intrarea baniloru la cassa.

Nr. 212. Prin conclusulu adunarei generale de sub Nr. prot. 35. s'a integritu comitetulu Associatiunei prin alegerea dlui asesoru consistorialu si protopresbiteru Zacharia Boiu, de membru in comitetu, pentru restulu periodului de 3 ani.

— Spre sciintia, avându a se insciintia nou alesulu despre întemplat'a alegere.

Nr. 213. Directiunea despartieméntului X. (Clusiu), presenta raportulu in caus'a averei remase dela societatea universitara desfiintata „Iuli'a“ din Clusiu si protocolulu adunarei generale a despartieméntului, tînute la 31 Maiu a. c. in Cosiocn'a, dimpreuna cu sum'a de 142 fl. 50 cr. incassati cu ocasiunea acelei adunari.

Din protocolulu adunarei generale resulta ca:

a) s'au facutu membru fundatoru dl Gavriilu Popu, protopopu gr. cath. in Clusiu, ear' membru ordinariu Nicolau Cosm'a, parochu gr. cath. in Ineu;

b) s'au facutu dispositiuni pentru infiintierea de biblioteci poporale prin locurile mai insemnate din despartieméntu, pentru sporirea bibhotecei despartieméntului si pentru adunarea si conservarea de documente vechi;

c) s'au facutu dispositiuni pentru infiintierea de agenturi comunale;

d) s'au indrumatu comitetulu despartieméntului a crea din tacsele incassate dela membrii ajutatori, premii pentru invetiatori, cari se distingu in pomaritu, in industri'a de casa si in prasirea fragariloru;

e) se recérca comitetulu asociatiunei a crea unu stipendiu pentru unu tineru, care va invetia sculptur'a in lemnu la scól'a de specialitate din Huedinu si se infiintiedie o scóla de tiesutu in Gelau;

f) s'au facutu dispositiuni pentru tînerea adunariloru generale pe viitoriu; si

g) pentru procurarea de carti poporale din tacsele incassate dela membrii ajutatori, cu scopu de a fi distribuite la scóle poporale romane.

Afara de acést'a s'au relevatu de nou cestiunea „Fondului Tamasiu“, a „fondului scólei romane din Mociu“, a fondului tractului „Faragau“ (Nr. 197 si 203/1885.)

— Spre sciintia, adeverindu-se primirea sumei de 142 fl. 50 cr. Ce privesce inse folosirea sumelor pentru trebuintiele despartieméntului, comitetulu acestuia sè se conformedie dispositiuniloru §. 18. si 20 din regulamentu. Pentru cererea de positiuni nóue in budgetu nefindu mijlóce, nu se póte implini cererea pentru crearea unui stipendiu pentru sculptura in lemnu si nici pentru infiintierea scólei de tiesutu. Ear' câtu pentru studierea cestiunei fonduriloru amintite si a averei societatii „Iuli'a“ se esmite o comisiune, compusa din membrii: P. Cosm'a, B. P. Harsianu si I. St. Siulutiu, cari voru avea a presentá comitetului unu raportu motivatu.

Nr. 214. Comitetulu parochialu din Dênculu-Mare si comitetulu scolasticu din Lapusjulu ung. presenta cereri pentru ajutorirea scóleloru din numitele comune (Nr. 227 si 1885).

— Se voru pertracta cu ocasiunea punerei in lucrare a budgetului pro 1886.

Nr. 215. Maria Turturénu, absolventa de cursulu pre-parandialu dela institutulu de specialitate din Clusiu, multiamesce pentru stipendiulu ce i s'a acordatu din partea Asociatiunei (Nr. 166/1885).

— Spre sciintia, avendu a se escrie concursu pentru stipendiulu devenitu vacantu.

Nr. 216. Ioanu Danu, din Suiea, cere pentru fiulu seu, scolaru in class'a I-a gimnasiala, si Ioanu Ratiu elevu in class'a a III. gimnasiala pentru sine, câte unu stipendiu pentru a putea continuá cursulu invetiaturei (Numerulu 212 si 228/1885).

— Nefindu stipendii disponibile, cereriloru nu se póte satisface.

Nr. 217. Vasilie Fodoru, absolventu de studiile juridice dela academia din Sibiu, si scriitoru in cancelari'a Asociatiunei, dimisionédia din postulu de scriitoru (Nr. 213/1885).

— Spre sciintia, avendu a se face dispositiuni pentru ocuparea prin concursu a postului de scriitoru cu incepere dela 1-a Ianuarie 1886.

Nr. 218. Petru Gram'a, invetiatoriu in Santejude, se róga pentru asignarea ajutoriului votatu de adunarea generala din Gherl'a (Nr. 242/1885).

— Ajutoriulu de 50 fl. se votédia in sarcin'a budgetului pe anulu 1885.

Nr. 219. Comisiunea esmisa in afacerile de zidire a scólei de fete, cere invoirea comitetului pentru aplicarea la noulu edificiu a unui parafulgeru, cu o cheltúela de 159 fl. 90 cr.

— Spre sciintia, aprobându-se faceréa parafulgerului.
Sibiiu, d. u. s.

Iacobu Bologa m. p. **Dr. D. P. Barcianu m. p.**
V.-presiedinte. secretariu.

Autenticarea acestui procesu verbale se increde dloru Dr. Puscariu, Z. Boiu, I. Popescu.

S'a cetitu si verificatu Sibiiu, 30 Septembre 1885.

Dr. Ilarion Puscariu m. p. Ioanu Popescu m. p. Zacharie Boiu m. p.

Bibliografie.

— Etymologicum magnum Romaniae. A esitu de sub tipariu fasciór'a 1 a Tomului I din: Etymologicum magnum Romaniae. — Dictionariulu limbei istorice si poporane a Romaniloru lucratu dupa doringi'a si cu cheltuiél'a M. S. Regelui Carolu I. sub auspiciile Academiei Romane de B. Petriceicu Hasdeu.

Publicatiunea intréga va cuprinde circa 10 tomuri in 8° mare de câte minimum 30 cólei; fiecare tomu se va publica in 4 fascióre.

Tomulu I. va cuprinde tóte cuvintele romanesce inceputóre cu liter'a A (A. Azug'a).

Fasciór'a 1 cuprinde pe LIX. pagine: „Prefatia“ „In locu de introducere: I. Ce este etimologi'a? II. Cum se amesteca limbile? III. In ce consta fisnomi'a unei limbi?“ si pe 64 pagine cuprinde cuvintele A. Acat.

Pretiuulu unui tomu este 12 lei, se primescu abonamente pentru fiecare tomu, inse nu se vindu fascióre separate.

Abonatiloruli se voru expeda fasciórele indata dupa tiparire.

Abonamentele se facu la stabilimentulu graficu Socec et Teclu, Bucuresci, strada Berzei Nr. 96.

— Romaenische Revue publicatiune politica si totuodata literaria, de cea mai invedereata inportantia pentru informarea publicului din afara despre conditiunile intre care poporul romanescu din monarchi'a acést'a tinde spre cultura si prosperitate; apare odata pe luna in fasciclii de câte 5—6 cóle form: 8-vo. Editoru si proprietariu Dr. Iurium Corneliu Diaconovich. Cuprinsu fórté variatu, articlii alesi cu tactu si intieleptiune. Colaboratori numerosi, romani si germani. Pretiuulu pe 1 anu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. v. a. in afara 24 si 12 franci, a se trimite dreptu la Editoru in Resitia (Banatu). Pána acum au aparutu patru fasciclii.

— Amiculu poporului. Calindariu pe anulu comunu 1886. Anulu alu 26-lea. De cuprinsu variatu. Sibiiu in editiunea lui W. Krafft. Pretiuulu 50 cr. v. a.

— Se mai afla câteva exemplarie din Opurile lui Corneliu Tacitu, traduse de Gavriilu I. Munteanu fostu directoru si professoru la gimnasiulu din Brasiovu si membru alu societatiei academice române, date in tipariu sub auspiciile societatiei academice dupa mutarea din acést'a viétia a traducatoriului. Cu o precauventare si cu biografi'a repausatului intocmita de contimpuranulu si colegulu seu George Baritiu. Sibiiu 1871. Form. 8° mare, 39 de cóle, tipariu garmond, si totusi costa numai 2 fl. 70 cr. compt.

Acést'a traductiune a lui Tacitu fusese honorata cu 1000 (un'a miie) florini v. a. de către contele Scarlatu Rosetti inca pe cându se aflá in manuscriptu.

C. C. Tacitu este istoricu neajunsu pána acum de nimeni. Noue ni se pare că e timpul supremu, că acei romani carii voimu a ne tîné de class'a inteligentiei superióre, se ne dâmu educatiune politica solida, prin lectur'a acelor scriitori clasici de istori'a vécuriloru, de care nu se póte dispensa nici-unu barbatu de statu. Tacitus stá in fruntea acelor istorici.

ad Nr. 251/1885.

Concursu.

Venindu în vacantia unulu din stipendiile de 100 fl. pe anu, menite pentru ascultátóre de pedagogie la unu institutu in patria, se escrie concursu pentru conferirea de nou a acestui stipendiu.

Concurenteles voru avea se acluda cererei:

a) Atestatu de botezu.

b) Atestatu despre progresulu in studiu in semestrulu premergatoriu.

c) Atestatu de frecuentatiune in anulu scolasticu 1885/6.

d) Atestatu de saracie dela oficiulu comunalu cu vidi-marea oficiului pretorialu; tóte in originalu sau in copie autentificata.

Cererile sunt a se adresá subsemnatului comitetu in Sibiiu, pána la 15 Novembre st. n. a. c. Cererile intrate dupa acestu terminu nu se voru lua in considerare.

Din siedinti'a comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna si cultur'a poporului romanu, tinuta in Sibiiu la 22 Septembre n. 1885.

Iacobu Bolog'a m. p. **Dr. D. P. Barcianu m. p.**
vice-presiedinte. secretariu.

ad Nr. 251/1885.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de cancelistu in biroulu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna si cultur'a poporului român in Sibiiu cu o remuneratiune anuala de 300 fl. v. a. se escrie prin acést'a concursu.

Doritorii de a ocupa acestu postu isi voru trimite cererile scrise cu mâna propria, pána la 15 Novembre st. n. a. c. la subsemnatulu comitetu, insocite de:

a) atestatu de botezu,

b) adeverintia despre studiile facute sau despre practic'a ce eventualu o au facutu in vre-o alta cancelarie,

c) atestatu de moralitate dela oficiile respective locale sau pretoriale,

d) adeverintia despre conditiunile de viatia in care traiesce. —

Cererile intrate dupa terminulu indicatu, nu se voru lua in considerare.

Informatiuni mai in detaliu asupra indatoririloru legate de acestu postu, se potu capata dela biroulu asociatiunei.

Din siedinti'a comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, tinuta in Sibiiu la 22 Septembre n. 1885.

Iacobu Bolog'a m. p. **Dr. D. P. Barcianu m. p.**
vice-presiedinte. secretariu.